

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Херцеговине

Predmet broj: S1 1 K 031665 19 Kri

Datum: objavljivanja   **17.05.2022. godine**
pismenog otpravka   **11.07.2022. godine**

Pred sudskim vijećem u sastavu: sudija Dalida Burzić, predsjednik vijeća
sudija Darko Samardžić, član
sudija Jasmina Ćosić Dedović, član

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE
protiv
AGANA RAMIĆA

PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Igor Dubak

Branilac optuženog Agana Ramića: advokat Davor Šilić

SADRŽAJ

PRESUDA	3
Obrazloženje	5
I. KRIVIČNI POSTUPAK	5
A. OPTUŽNICA I GLAVNI PRETRES	5
B. PROCESNE ODLUKE	7
<i>(a) Protek roka od 30 (trideset) dana i izvršena sastava sudećeg vijeća (član 251. stav 2. i 3. ZKP BiH)</i>	7
<i>(b) Izuzeci od neposrednog izvođenja dokaza</i>	8
<i>(c) Odustajanje Tužilaštva i odbrane od predloženih dokaza</i>	10
<i>(d) Ostale procesne odluke koje se tiču toka dokaznog postupka</i>	12
C. DOKAZNI POSTUPAK	12
D. ZAVRŠNE RIJEČI	13
<i>a. Završne riječi Tužilaštva BiH</i>	13
<i>b. Završne riječi odbrane optuženog</i>	16
II. OPŠTA OCJENA DOKAZA	18
III. NALAZI VIJEĆA	22
A. Zakonska obilježja krivičnog djela zločini protiv čovječnosti iz člana 172. KZ BiH	22
B. Pojedinačna inkriminacija u osnovi zločina protiv čovječnosti	25
IV. ODLUKA O TROŠKOVIMA POSTUPKA	36
V. ODLUKA O IMOVINSKOPRAVNIM ZAHTJEVIMA	36
ANEKS I	36
<i>Izvedeni dokazi Tužilaštva</i>	36
Lista svjedoka	36
Lista materijalnih dokaza	37
<i>Izvedeni dokazi odbrane optuženog</i>	43
Lista svjedoka	43
Lista materijalnih dokaza	44

Broj: S1 1 K 031665 19 Kri
Sarajevo, 17.05.2022. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine, u vijeću sastavljenom od sudije Dalide Burzić, kao predsjednika vijeća, te sudija Darka Samardžića i Jasmine Ćosić Dedović, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravnog savjetnika-asistenta Selene Beba, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Agana Ramića zbog krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom f) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), sve u vezi sa članovima 29. i 180. stav 1. istog Zakona, postupajući po optužnici Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTRZ 0001679 11 od 13.02.2018. godine, koja je djelimično potvrđena u skladu sa rješenjima Suda broj: S1 1 K 027417 17 Kro od 26.02.2018. godine i S1 1 K 027417 18 Kv 3 od 28.02.2018. godine, a nakon što je razdvojen postupak u odnosu na optuženog Agana Ramića rješenjem Suda broj: S1 1 K 027417 18 Kri i broj: S1 1 K 031665 19 Kri, od 11.02.2019. godine, nakon održanog javnog glavnog pretresa, održanom u prisustvu tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine Igora Dubaka, te optuženog Agana Ramića i njegovog branioca, advokata Davora Šilića, nakon vijećanja i glasanja donio je, a Predsjednik vijeća dana 17.05.2022. godine javno objavio:

P R E S U D U

OPTUŽENI AGAN RAMIĆ, sin Emina i majke Kade rođene Korić, rođen 17.03.1962. godine u mjestu Brđani, općina Konjic, JMBG ..., nastanjen u ..., državljanin ..., pismen, SSS, po zanimanju penzioner, oženjen, otac jednog djeteta, po nacionalnosti ..., vojna služba JNA u Makedoniji, srednjeg imovnog stanja, nije ranije osuđivan, ne vodi se drugi krivični postupak,

Na osnovu člana 284. stav 1. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine

OSLOBAĐA SE OD OPTUŽBE

Da je:

Za vrijeme oružanog sukoba koji se u vremenu od prve polovine mjeseca aprila 1992. godine pa najkasnije do kraja mjeseca novembra 1995. godine odvijao na prostoru BiH, između oružanih snaga Vojske Republike Srpske (VRS) s jedne strane i Armije R BiH i Hrvatskog vijeća odbrane (HVO) sa druge strane, u vremenskom periodu od polovine mjeseca maja 1992. godine pa do početka mjeseca maja 1993. godine ili približno tih datuma, u okviru širokog i sistematičnog napada pripadnika Opštinskog štaba Teritorijalne odbrane Konjic (Op. ŠTO Konjic), odnosno Armije R BiH, Hrvatskog vijeća odbrane (HVO-a), Hrvatskih oružanih snaga (HOS-a), Diverzantsko izviđačkog odreda DIO-A-004 zvani „Akrepi“, pri Op. ŠTO Konjic, pripadnika Stanice javne bezbjednosti Konjic (SJB), Teritorijalne odbrane Hadžići i Stanice javne bezbjednosti Hadžići, usmjerenog protiv srpskog civilnog stanovništva opštine Konjic i to grada Konjica i okolnih sela Bradina, Cerići, Zukići, Brđani, Džepi, Zagorice, Hum, Blace, Nevizdraci, Donje Selo, Vrdolje, Živanja, Sitnik, Bjelovčina, Zabrdani, Bijela, te drugih sela koja se na području opštine Konjic naslanjaju na navedena sela, znajući za takav napad i da njegove radnje čine dio tog napada, Ramić Agan u svojstvu pripadnika Opštinskog štaba Teritorijalne odbrane, odnosno Armije R BiH, počinio i pomagao u počinjenju progona srpskog civilnog stanovništva na političkoj, nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj i vjerskoj osnovi sa teritorija pod kontrolom Op.ŠTO Konjic odnosno Armije R BiH, Hrvatskog vijeća odbrane (HVO-a), Hrvatskih oružanih snaga (HOS-a), Diverzantsko izviđačkog odreda DIO-A-004 zvani „Akrepi“, pri OP. ŠTO Konjic, pripadnika Stanice javne bezbjednosti Konjic (SJB), suprotno pravilima međunarodnog prava, i to mučenjem, učinjenim u namjeri nanošenja velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede ili narušenja zdravlja, pa je tako:

Neutvrđenog dana u ljeto 1992. godine, u selo Brđani, opština Konjic, u svojstvu pripadnika Op. ŠTO Konjic, odnosno Armije R BiH, obučen u uniformu Armije R BiH i naoružan automatskom puškom, došao do porodične kuće maloljetnog Živak Siniše, zajedno sa trojicom njemu poznatih pripadnika Op. ŠTO Konjic, odnosno Armije R BiH, tražeći da

uhvati jedno najbolje jagnje za potrebe Armije RBiH, pa kako se radilo o ogromnoj njivi Siniša nije mogao da ga uhvati, ponovo mu dao minut vremena govoreći da ako ne uhvati za to vrijeme da će ubiti i njega i ovce, pa nakon što je Siniša nekako uspio uhvatiti jedno jagnje, osumnjičeni nezadovoljan jagnjetom koje mu je maloljetni Siniša uhvatio, počeo je da psuje i udario ga je rukama i nogama više puta u predjelu glave i tijela a kada ga je oborio na zemlju pridružili su se i drugi pripadnici Armije RBiH, udarajući ga kundacima pušaka i tom prilikom mu je povrijeđena ... koje posljedice su i danas vidljive, a poslije udaranja više dana je mokrio krv, namjerno mu nanoseći snažne tjelesne i duševne boli i patnje,

Čime bi počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom f) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, sve u vezi sa članovima 29. i 180. stav 1. istog Zakona.

Na osnovu odredbi člana 189. stav 1. Zakona u krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, optuženi se oslobađa dužnosti naknade troškova krivičnog postupka, te isti padaju na teret budžetskih sredstava.

Na osnovu odredbi člana 198. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, oštećeni Siniša Živak i Zora Kuljanin se sa imovinskopравnim zahtjevom upućuju na parnicu.

O b r a z l o ž e n j e

I. KRIVIČNI POSTUPAK

A. OPTUŽNICA I GLAVNI PRETRES

1. Optužnicom Tužilaštva Bosne i Hercegovine (Tužilaštvo BiH/Tužilaštvo) broj: T20 0 KTRZ 0001679 11 od 13.02.2018. godine, koja je djelimično potvrđena u skladu sa rješenjima Suda broj: S1 1 K 027417 17 Kro od 26.02.2018. godine i S1 1 K 027417 18 Kv 3 od 28.02.2018. godine, optuženi su Esad Ramić, Šefik Nikšić, Adnan Alikadić, Mitko

Pirkić, Redžo Balić, Hamed Lukomirak, Safaudin Ćosić, Muhamed Cakić, Ismet Hebibović, Almir Padalović, Enes Jahić, Senadin Ćibo, Omer Borić, Željko Šimunović i Agan Ramić zbog krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) KZ BiH u vezi sa tačkama a),e),f), g) i k) KZ BiH, a u vezi sa članom 180. stav 1. i 2. istog Zakona, odnosno članom 29. KZ BiH (predmet Suda BiH broj: S1 1 K 027417 18 Kri).

2. Dana 11.02.2019. godine, a u smislu člana 26. ZKP-a BiH, razdvojen je krivični postupak u odnosu na optuženog Agana Ramića, pa određeno da će se vođenje postupka u odnosu na njega razdvojiti i posebno dovršiti pod brojem S1 1 K 031665 19 Kri. Ovo iz važnih razloga i razloga cjelishodnosti vođenja krivičnog postupka, jer je zaključeno kako je dostupnost ovog optuženog pravosudnim organima BiH buduća neizvjesna činjenica, koja ne može opravdati mirovanje postupka u odnosu ostala optužena lica. Strankama i braniocima je dostavljena pismena otpravka ovog rješenja, u kojem rješenju su izneseni razlozi kojima se Sud rukovodio da donese takvu odluku, a koje rješenje je branilac optuženog Agana Ramića zaprimio dana 13.02.2019. godine.

3. Nakon što je, dana 11.11.2019. godine branilac optuženog, advokat Davor Šilić, obavijestio Sud da je njegov branjenik okončao postupak pred sudom u Republici Italiji i vratio se kući na područje opštine Konjic, pa predložio da se prema njegovom branjeniku nastavi postupak, naglašavajući da je Ramić ... u Republici Francuskoj i da je usko vezan za tu bolnicu koju posjećuje 5-6 puta godišnje, zbog čega insistira na okončanju postupka, to je zakazana statusna konferencija.

4. Na ročištu za statusnu konferenciju, održanom dana 11.12.2019. godine, Tužilaštvo je podnijelo prijedlog za spajanje postupaka sa predmetom iz kojeg je optuženi Agan Ramić razdvojen. Rješenjem Suda broj: S1 1 K 031665 19 Kri od 16.12.2019. godine odbijen je takav prijedlog Tužilaštva, jer je Sud razmotrivši stanje spisa, te izjašnjenja stranaka i branioca, a u skladu sa članom 25. ZKP BiH, odbio takav prijedlog uvažavajući u potpunosti potrebu i obavezu zaštite svjedoka u krivičnom postupku i konkretne okolnosti predmetnih postupaka koje ukazuju na zaključak da bi u slučaju spajanja postupaka došlo do

ugrožavanja prava optuženih na pravično suđenje. Predmetno rješenje u kojem su navedeni razlozi za donošenje takve odluke je dostavljeno strankama i braniocu¹.

5. Glavni pretres je otpočeo dana 26.02.2020. godine, pa kako je došlo do promjene u sastavu vijeća koje se odnosi na predsjednika vijeća, to je u skladu sa članom 251. stav 3. ZKP BiH glavni pretres počeo iznova dana 03.03.2021. godine čitanjem optužnice Tužilaštva, te iznošenjem uvodnih riječi, a uz saglasnost stranaka i branioca optuženog, Vijeće je odlučilo da se ranije izvedeni dokazi neće ponovo izvoditi.²

6. U toku glavnog pretresa izvedeni su dokazi Tužilaštva BiH i dokazi odbrane optuženog, koji su navedeni u Aneksu I presude, te čine njen sastavni dio.

7. Glavni pretres u ovom predmetu okončan je iznošenjem završnih riječi Tužilaštva i odbrane optuženog dana 25.04.2022. godine.

B. PROCESNE ODLUKE

(a) Protek roka od 30 (trideset) dana i izmjena sastava sudećeg vijeća (član 251. stav 2. i 3. ZKP BiH)

8. Odredbom člana 251. stav 2. ZKP BiH propisano je da „glavni pretres koji je odgođen mora ponovo početi ako se izmijenio sastav vijeća ili ako je odgađanje trajalo duže od 30 dana, ali uz saglasnost stranaka i branioca vijeće može odlučiti da se u ovakvom slučaju svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo i da se ne vrši novi uviđaj, nego da se koriste iskazi svjedoka i vještaka dati na ranijem glavnom pretresu.“

9. Vremenski period duži od 30 (trideset) dana protekao je između ročišta održanih na dane 04.03.2020. godine i 23.06.2020. godine, 23.06.2020. godine i 03.03.2021. godine, 03.03.2021. godine i 27.04.2021. godine, kao i 31.05.2021. godine i 07.03.2022. godine. Na ročištima održanim na dane 23.06.2020. godine i 27.04.2021. godine, primjenom citirane odredbe, glavni pretres je otpočeo ponovo, ali uz saglasnost stranaka i branioca vijeće je odlučilo da se svjedoci ne saslušavaju ponovo, nego da se koriste iskazi svjedoka dati na ranijem glavnom pretresu.

---

¹ Tužilaštvo 18.12.2019. godine, optuženi 24.12.2019. godine i branilac 26.12.2019. godine.

² Lista dokaza sa tabele prezentirane na glavnom pretresu dana 03.03.2021. godine.

10. Nadalje, u skladu sa članom 251. stav 3. ZKP BiH, koji propisuje da “ako se glavni pretres drži pred drugim sudijom, odnosno predsjednikom vijeća, glavni pretres mora ponovo početi i svi dokazi moraju se ponovo izvesti. Izuzetno, ako se pretres drži pred drugim predsjednikom vijeća, uz saglasnost stranaka i branilaca, vijeće može odlučiti da se ranije izvedeni dokazi neće ponovo izvoditi”, iz razloga promjene predsjednika vijeća, na način da je sudija Dalida Burzić zamijenila sudiju Enidu Hadžiomerović, glavni pretres je počeo iznova dana 03.03.2021. godine čitanjem optužnice Tužilaštva, te iznošenjem uvodnih riječi Tužilaštva. Uz saglasnost stranaka i branioca optuženog, Vijeće je odlučilo da se ranije izvedeni dokazi neće ponovo izvoditi, nego će se koristiti iskazi svjedoka dati na ranijem glavnom pretresu, a o čemu su se stranke i branilac već prethodno izjasnili na ročištu za statusnu konferenciju održanom dana 11.02.2021. godine. Novi predsjednik vijeća je konstatovao da se upoznao sa do tada izvedenim dokazima, pregledavanjem svih audio-video zapisa i uvidom u spis.

11. Konačno, na ročištu održanom dana 07.03.2022. godine, Sud je, na osnovu člana 251. stav 2. ZKP BiH, budući da je došlo do izmjene sastava vijeća, na način da umjesto sudije Medihe Pašić postupa sudija Jasmina Ćosić Dedović, donio rješenje da se glavni pretres ima voditi iznova. Novi član sudećeg vijeća, sudija Jasmina Ćosić Dedović, je istakla da je pregledala sve video-zapise i transkripte dosadašnjih ročišta na glavnom pretresu i da ne bi imala bilo kakvih dodatnih pitanja za svjedoke koji su već saslušani, s obzirom da su saslušani iscrpno i detaljno. Također, istakla je da se u dovoljnoj mjeri upoznala sa sadržinom iskaza svjedoka i da nema potrebe da se isti svjedoci ponovo pozivaju radi njihovog neposrednog saslušanja. Stranke i branilac nisu imali primjedbi na izmijenjeni sastav sudećeg vijeća, te su dali svoju saglasnost da se ranije izvedeni dokazi ne izvode ponovo i o čemu su se već prethodno izjasnili na ročištu za statusnu konferenciju održanom dana 16.02.2022. godine.

(b) Izuzeci od neposrednog izvođenja dokaza

12. Odredbom člana 273. stav 2. ZKP BiH propisano je da: „zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu se po odluci sudije, odnosno vijeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo u slučaju ako su ispitane osobe umrle, duševno oboljele, ili se ne mogu pronaći, ili je njihov dolazak pred Sud nemoguć, ili je znatno otežan iz važnih uzroka“.

13. U skladu sa citiranom zakonskom odredbom, Vijeće je prihvatilo da se kao dokaz Tužilaštva pročitaju i uvedu u spis izjave svjedoka Kose Živak, Novice Draganića, Muhameda Ajanovića, Vahida Alihodžića, Mileve Ninković i Danice Manigoda. Naime, nakon izvršenog uvida u izvode iz matičnih knjiga umrlih koji su uloženi u sudski spis, Vijeće je utvrdilo da su svjedoci Kosa Živak, Novica Draganić, Muhamed Ajanović i Vahid Alihodžić, preminuli. Kako je iz tog razloga, neposredno saslušanje navedenih svjedoka pred Sudom bilo nemoguće, zapisnici o iskazima ovih svjedoka datih u istrazi su po odluci Vijeća pročitani i korišteni kao dokazi na glavnom pretresu. Iskazi svjedoka Kose Živak i Novice Draganića su pročitani na glavnom pretresu dana 23.06.2020. godine, a iskazi svjedoka Muhameda Ajanovića i Vahida Alihodžića dana 07.03.2022. godine.

14. Nadalje, u nastavku glavnog pretresa održanom 07.03.2022. godine, Tužilaštvo je predložilo da se u smislu odredbe člana 273. stav 2. ZKP BiH pročitaju iskazi svjedokinja Mileve Ninković i Danice Manigoda³, a iz razloga što iz ličnih podataka utvrđenih prilikom njihovog saslušanja u istrazi, proizilazi da su ove svjedokinjama starije životne dobi, a prilikom telefonskog razgovora sa postupajućim tužiocem, dana 28.04.2021. godine, izjavile da su ... (svjedokinja Ninković je ..., a svjedokinja Manigoda se ...) i da nisu sposobne pristupiti i svjedočiti pred Sudom u ovom krivičnom predmetu. O sadržaju razgovora sa pomenutim svjedokinjama, Tužilaštvo je sačinilo službenu zabilješku i o tome je putem e-maila obavijestilo branioca optuženog, advokata Davora Šilića, koji je te navode potvrdio i saglasio se sa prijedlogom Tužilaštva.

15. Slijedom navedenog, a nakon izvršenog uvida u dokumentaciju dostavljenu od strane Tužilaštva, imajući u vidu neprotivljenje odbrane optuženog, Vijeće je zaključilo da je dolazak svjedokinja Mileve Ninković i Danice Manigoda dolazak pred Sud znatno otežan iz važnih uzroka koji se odnose na njihovu dob i zdravstveno stanje, pa je donijelo odluku da se zapisnici o iskazima ovih svjedokinja datih u istrazi pročitaju.

16. Kako se radi o izuzetku od neposrednog izvođenja dokaza, kojem Sud pribjegava kada na glavnom pretresu u izuzetnim slučajevima i iz zakonom predviđenih razloga nije moguće neposredno saslušati svjedoka, Vijeće je suprotnoj strani dalo mogućnost, da

---

³ Pod rednim brojevima 3. i 7. uređene liste svjedoka Tužilaštva od 11.02.2021. godine.

komentariše pročitane iskaze, što je odbrana i učinila navođenjem pitanja koja bi bila postavljena ovim svjedocima da su isti saslušani neposredno na glavnom pretresu.

17. U pogledu materijalnih dokaza, uz saglasnost stranaka i branioca, isti su uvedeni u spis predmeta bez čitanja. Ovo u smislu člana 274. stav 4. ZKP-a BiH.

(c) Odustajanje Tužilaštva i odbrane od predloženih dokaza

18. Dana 10.03.2022.godine, Sud je zaprimio podnesak Tužilaštva, a koji je dostavljen i odbrani⁴, a koji podnesak sadrži listu svjedoka i materijalnih dokaza predloženih optužnicom Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0001679 11 od 13.02.2018. godine, a od čijeg izvođenja na glavnom pretresu, nakon razdvajanja postupka protiv optuženog Agana Ramića, odustaje. Tako je Tužilaštvo odustalo od saslušanja sljedećih svjedoka: Mijo Gotovac, Strahinja Đorđić, Jelenko Gligorević, Radovan Kuljanin, Gordana Batinić, Zagorka Đorđić, Vinko Vujičević, Ivan Vujičević, Marko Stanić, Marinko Čekarić, Tihomir Krešo, Risto Mrkajić, Ilija Kaleb, Marinko Mlikota, Pero Stojanović, Kasim Sinanović, Zoran Kuljanin, Božidar Žuža, Kemal Kezo, Fadil Sivrić, Rdin Kezo, Muharem Kezo, Ahmed Pripo, Milenka Zelenović, Mirjana Topalović, Anđa Živak, Bojana Kuljanin, Smajo Hakalović, Meho Hakalović, Zajim Zatega, Milan Žuža, Danica Žuža, Ana Živak, Milidrag Gligorević, Ratko Kuljanin, Jasminka Džumhur, Neđeljka Žuža, Ibrahim Spiljak, Fadil Spiljak, Kristina Jovanović, Branka Jovanović, Bosiljka Gotovac, Milijana Elez, Momčilo Gligorević, Milan Gligorević, Danica Kureš, Daliborka Kureš, Mila Mrkajić, Slavka Gligorević, Ljiljana Mrkajić, Savka Kuljanin, Milojka Benđo, Neđeljka Gligorević, Jelena Gligorević, Savo Gligorević, Mira Gligorević, Aleksandar Gligorević, Dalibor Gligorević, Rosa Gligorević, Mara Mrkajić, Željka Simanić, Mirjana Kukičar, Daliborka Štaka, Slađana Žuža, Slobodanka Petričević, Malina Đorđić, Milena Đorđić, Zaštićeni svjedok „A“, Milenko Kuljanin, Dragica Živak, Hamid Spiljak, Ramiz Sultanić, Vidoje Đorđić, Aleksa Kuljanin, Bosa Vujčić, Dragan Đorđić, Sadik Džumhur, Dragan Mrkajić, Boro Mrkajić, Velibor Mrkajić, Rajko Mrkajić, Rajko Đorđić, Desimir Mrkajić, Gordana Grubač, Petko Grubač, Žarko Mrkajić, Relja Mrkajić, Dragoljub Kuljanin, Željka Živak, Zora Draganić, Jusuf Halilović, Cvija Draganić, Mehmed Bukvić, Marko Ninković, Biljana Subotić, Mitar Kuljanin,

---

⁴ Utvrđeno na glavnom pretresu dana 14.03.2022.godine.

Sead Didik, Borislav Gligorević, Sanela Pajević, Vaso Đorđić, Radojka Đorđić, Veseljko Đorđić, Muhamed Nikšić, N.V, Slavojka Mrkajić, Veliborka Banduka, Dragoljub Subotić, Mladen Pehar, Almir Mulić, Željko Žilić, Gordana Gligorević, Nikola Gligorević, Slaviša Janković, Neđeljko Mrkajić, Marko Miljanić, Radivoje Živak, Remzo Vrtić, Pero Mrkajić, Branko Mandić, Cvijeta Mandić, Jovan Kuljanin, Ranko Žuža, Novica Đorđić, Velimir Kuljanin, Milivoje Lazo, Slavoljub Kuljanin, Žarko Vukoslav, Rajko Draganić, Zoran Đorđić, Branko Šiniković, Zoran Tomović, Osman Dedić, Čedo Ćećez, Slavko Šaran, Lenka Kuljanin, Miralem Rizvić, Josip Zovko, Zdravko Mucić, Radomir Živak, Radojka Živak, Rajko Živak, Zorka Živak, Miroslav Živak, Nedeljka Đorđić, Vasilija Kuljanin, Ahmed Jusufbegović, Sead Buturović i Ibrahim Korić.

19. Također, Tužilaštvo je istim podneskom odustalo i od saslušanja vještaka vojne struke Mladena Marinkovića iz Banja Luke, vještaka specijaliste sudske medicine prof. dr sci. med. Željka P. Karana, vještaka neuropsihijatra prim. dr Vjekoslava Kovačevića, kao i od prijedloga za čitanje izjava temeljem člana 273. stav 2. ZKP BiH, i to: Zapisnika o saslušanju svjedoka Mehmedalije Rizvića broj: 16-06/1-04-2-907/15 od 05.11.2015. godine koji je sačinjen od strane Državne agencije za istrage i zeštitu; Zapisnika o saslušanju svjedoka Miralema Macića broj: T 20 0 KTRZ 0001679 11 od 22.11.2011. godine sačinjenog od strane Tužilaštva BiH i Zapisnika o saslušanju svjedoka Branka Kuljanina broj: Kri: 411/94 od 16.03.1994. godine.

20. Pored toga, Tužilaštvo je odustalo i od svog prijedloga da se izvrši uvid i čitanje sljedećih materijalnih dokaza iz optužnice broj: T20 0 KTRZ 0001679 11 od 13.02.2018. godine i to dokaza označenih brojevima: 1-12, 14-16, 19-32, 35-78, 80-98, 100-118, 120-124, 126-135, 138-170, 172-178, 180-198, 201, 209, 211, 219, 223, 229, 234, 237, 239-241, 243, 246, 248, 250, 252, 254-267, 269-271, 273-276, 279-281, 283-285, 287-288, 294-295, 297-298, 301-345, 348-352, 354, 360-361, 363-389, 391-404, 407-408, 410-411, 413, 415-419, 421-423, 425-428, 430, 432, 434-437, 439-440, 442-454, 456, 458-604 i 606-775, uz napomenu da su pobrojani dokazi označeni istim brojevima, kao i dokazi koji potvrđuju navode optužbe.

21. Istovremeno, na glavnom pretresu održanom dana 14.03.2022. godine, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine je odustalo od saslušanja svjedoka Siniše Draganića⁵, a odbrana optuženog Agana Ramića je na glavnom pretresu dana 28.03.2022. godine odustala od rezervnog svjedoka Dragana Šinikovića.⁶

(d) Ostale procesne odluke koje se tiču toka dokaznog postupka

22. U skladu sa odredbom člana 274. stav 3. ZKP BiH Vijeće je donijelo odluku da se na ročištima za glavni pretres održanim dana 23.06.2020. godine, 27.04.2021. godine, 31.05.2021. godine i 07.03.2022. godine u sudski spis materijalni dokazi T-2, T-3, O-1, T-5, T-7, T-8, T-9 i T-12 ulože kao fotokopije, a nakon što je utvrđeno da su iste neizmijenjene u odnosu na original, a ovo uz saglasnost odbrane.

23. Na glavnom pretresu dana 28.03.2022. godine, a na osnovu člana 274. stav 4. ZKP BiH, u sudski spis su, nakon što su učinjeni nespornim od strane odbrane optuženog Ramića, uloženi materijalni dokazi Tužilaštva bez čitanja, a sa oznakama od T-13 do T-89, i to nakon što su prezentovani na grafoskopu.

24. Na tom glavnom pretresu Sud je donio rješenje da će se kao dokazi odbrane izvesti dokazi saslušanjem svjedoka Ibrahima Korića, Šerifa Jablića i Samira Spiljka, kao i saslušanjem optuženog u svojstvu svjedoka⁷.

C. DOKAZNI POSTUPAK

25. U toku dokaznog postupka, na prijedlog Tužilaštva BiH, saslušano je 13 (trinaest) svjedoka, dok su iskazi svjedoka Kose Živak, Novice Draganića, Muhameda Ajanovića, Vahida Alihodžića, Danice Manigode i Mileve Ninković pročitani na glavnom pretresu, u skladu sa članom 273. stav 2. ZKP BiH. Tužilaštvo je u sudski spis uložilo 91 (devedeset jedan) materijalni dokaz, a u skladu sa članom 274. stav 4. ZKP-a BiH.

---

⁵ Pod rednim brojem 2. Liste svjedoka Tužilaštva od 11.02.2021. godine, sačinjene nakon razdvajanja krivičnog postupka u odnosu na optuženog Agana Ramića.

⁶ Pod rednim brojem 5. u podnesku odbrane: Dostava dokaza odbrane od 18.03.2022. godine.

⁷ Redni broj 1, 3. i 4. iz podneska odbrane naslovljenog kao Dostava dokaza odbrane od 18.03.2022. godine.

26. Na prijedlog odbrane optuženog, u toku dokaznog postupka, saslušana su 3 (tri) svjedoka, kao i optuženi Ramić u svojstvu svjedoka, a odbrana optuženog je u sudski spis u skladu sa članom 274. Stav 4. ZKP-a BiH uložila 9 (devet) materijalnih dokaza.

27. U cilju nepotrebnog opterećenja integralnog teksta presude, lista dokaza izvedenih po prijedlogu Tužilaštva i odbrane optuženog, navedena je u dijelu koji čini sastavni dio ove presude pod nazivom Aneks I.

D. ZAVRŠNE RIJEČI

a. Završne riječi Tužilaštva BiH

28. U okviru iznesenih završnih riječi, Tužilaštvo BiH je prvenstveno ukazalo na bitna obilježja krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti koje se optuženom Ramiću stavlja na teret, kao i dokaze koji potkrepljuju navode o ispunjenosti opštih elemenata ovog krivičnog djela, ističući da su radnje optuženog bile dijelom širokog ili sistematičnog napada, da je takav napad bio usmjeren protiv civilnog stanovništva i da je optuženi znao za napad ili da su njegove radnje bile dijelom tog napada, tzv. *nexus*.

29. Tako Tužilaštvo BiH povodom šireg konteksta stanja na području opštine Konjic, odnosno samog mjesta i okolnih sela, ukazuje na nacionalnu strukturu stanovništva u ovim mjestima, potvrđenu saslušanjem svjedoka Nermina Mangića, Vitomira Draganića, Radojke Medić, Zore Kuljanin i drugih, zaključujući da su svi saslušani svjedoci ukazivali da je u proljeće 1992. godine došlo do stvaranja međunacionalnih tenzija i nepovjerenja između lokalnog stanovništva, kao i do naoružavanja ljudi i čuvanja seoskih straža. S tim u vezi, saslušani svjedoci su potvrdili činjenicu formiranja i prisustva pripadnika TO BiH, odnosno jedinice Akrepi, te jedinica HOS-a i HVO, dok s druge strane svjedoci nisu pominjali postojanje bilo kakve vojne formacije koja je djelovala ispred srpskog stanovništva, iako su pojedini svjedoci istakli da se srpsko stanovništvo naoružavalo od strane SDS-a. Nadalje, prema izvedenim dokazima, od druge polovine mjeseca maja 1992. godine došlo je do napada udruženih snaga TO BiH, jedinice Akrepi, SJB Konjic, HVO-a i HOS-a na mjesta opštine Konjic u kojim mjestima su u isključivom, pretežnom ili manjem broju živjeli civili srpske nacionalnosti, kao i da su paralelno sa ovim napadima egzistirali i logori Čelebići i Musala, namijenjeni i korišteni za zatvaranje civila srpske

nacionalnosti. Tužilaštvo navodi da je povodom napada na Donje selo pročitana izjava Mileve Ninković, te su na ove okolnosti svjedočili Radojka Medić i Adem Žetica, a koji svjedok je saslušan i na okolnosti napada na mjesta Bjelovčine i Vinjište, dok je o napadu na Ceriće izjavu dao Vitomir Draganić, podsjećajući na relevantne dijelove njihovih svjedočenja.

30. Tužilaštvo BiH, a povodom bezbjedonosne situacije u selu Brđani, posebno ističe svjedočenje Mladena Stojanovića koji je naveo da je napad HOS-a izveden 12.05.1992. godine i kada su stanovnici srpske nacionalnosti otišli u Bradinu, a da su po povratku u Brđane pozvani da predaju oružje, a što su i učinili, i to: Aganu Ramiću i Nedžadu Špagi, svjedočeći o pozivu muškom stanovništvu u Podorašac da daju izjave, a odakle su svi zatvoreni u logor Čelebići, pojedini naknadno u Musalu, a koje svjedočenje su u bitnim dijelovima potvrdili i svjedoci Marko Draganić i Novica Zelenović. U vezi napada na Bradinu, Tužilaštvo BiH navodi da su saglasna svjedočenja kako je dana 25.05.1992. godine izveden prvi napad udruženih snaga TO BiH, SJB Konjic, Akrepa, HOS i HVO, a da je otpor pružalo lokalno stanovništvo koje je prethodno držalo seoske straže i da u Bradini nije bio nikakve vojne jedinice, već su se mještani spontano okupili u cilju zaštite svojih domova, kao i u drugim mjestima. Svjedoci su također, prema ocjeni Tužilaštva, saglasno potvrdili da se drugi napad na Bradinu desio 12.07.1992. godine i taj napad se veže za pogibiju devet pripadnika vojne policije u Repovcima, a u kojem periodu su se u Bradini nalazile žene i djeca, jer su prilikom prvog napada muškarci, izuzev nekoliko muškaraca starije dobi, odvedeni i zatvoreni u Čelebiće. Povodom dešavanja u Konjicu, na okolnosti položaja stanovnika srpske nacionalnosti, Tužilaštvo BiH podsjeća na svjedočenje Nermina Mangića koji je u inkriminisanom periodu obavljao dužnost komandira vojne policije stanice Konjic. U odnosu na logor Čelebići i sportsku dvoranu Musala u Konjicu, ovi objekti su služili za zatvaranje, kako se tvrdi, više stotina civila srpske nacionalnosti, a svakodnevne torture je potvrdilo više svjedoka, ali i dokazi materijalne prirode, a ponajprije svjedoci Marko Draganić i Nermin Mangić. U pogledu ispunjenosti opštih elemenata ovog krivičnog djela, optužba zaključuje da je uočljiv obrazac ponašanja prema civilnom stanovništvu srpske nacionalnosti u opštini Konjic, kao i prema njihovoj imovini, nastavljajući da iz činjenice da je napad na više mjesta općine izvršen na civile

ove nacionalnosti, proizilazi da je isti bio širok i rasprostranjen, te da je nesumnjivo dokazano da je prouzrokovan veliki broj žrtava i uništenje imovine velikih razmjena.

31. U odnosu na inkriminirajući radnju optuženog na štetu Siniše Živaka, Tužilaštvo se usmjerilo na izjavu ovog oštećenog, cijeneći njegov iskaz istinitim i tačnim, kojem se treba pokloniti vjera. Tužilaštvo navodi kako je oštećeni jasno i detaljno naveo činjenice iz kojih nesumnjivo proizilazi da je poznao optuženog i da nema sumnje u identitet počinioca. U vezi sa tim optužba tvrdi da je izjava optuženog data u svojstvu svjedoka, a kada optuženi negira da je preduzeo bilo kakve radnje prema Siniši Živaku, sračunata i data s ciljem izbjegavanja krivične odgovornosti, odbrana se, počev od istrage, tokom cijelog krivičnog postupka prilagođavala dokazima optužbe. Tužilaštvo ukazuje da optuženi nije u istrazi, već tek na glavnom pretresu, priznao da je poznao oštećenog Sinišu Živaka, kao i druge činjenice koje je iznio ovaj svjedok. Po optužbi, Siniša Živak je tokom svog svjedočenja na glavnom pretresu opisao konkretne nedozvoljene radnje koje su preduzeli optuženi i tri njemu poznata uniformisana lica u ljeto 1992. godine, detaljno opisujući sve radnje, a zbog čega optužba nalazi ispunjenom zakonsku definiciju mučenja, kao i postojanje diskriminatorne namjere, a što je dokazano. Svjedočenje oštećenog je pouzdano i u pogledu činjenica koje se ne odnose direktno na samu radnju izvršenja, pa kazivanje oštećenog ni u čemu ne odstupa od drugih dokaza, već je naprotiv njima potkrijepljeno. Tako Tužilaštvo navodi kako je oštećeni naveo kako ga je optuženi prvo udario puškom, pa mu nanio teške povrede, oštećeni je mokrio krv, pri čemu su oštećenog vrijeđali i prijetili mu, a oštećeni usljed tih radnji ima trajne posljedice za šta postoji i medicinska dokumentacija. Tužilaštvo ističe da se oštećeni Živak u tom periodu nije imao kome obratiti u cilju dobivanja medicinske pomoći, zbog čega ne posjeduje medicinsku dokumentaciju o nanesenim povredama iz tog vremenskog perioda, a nedostatak medicinske dokumentacije nije zapreka da sudovi, kao i u dosadašnjoj praksi, izvode zaključak o nanesenim povredama.

32. U završnoj riječima je ukazano i na druga svjedočenja, poput Mladena Stojanovića i Marka Draganića, koji su potvrdili, jednako kao i optuženi na glavnom pretresu, da je optuženi koristio vozilo Lada crvene boje, a svjedokinja Zora Kuljanin je, iako je iznosila

posredna saznanja u vezi inkriminiranog događaja iz razgovora sa drugim ženama tokom rata, potvrdila vjerodostojnost i tačnost kazivanja oštećenog Živaka.

33. Tokom dokaznog postupka je, kako se to zaključuje, utvrđeno da je optuženi u spornom periodu bio pripadnik TO BiH, a dokazi subjektivne prirode su ukazali da je obavljao rukovodne dužnosti, odnosno da se optuženi predstavljao kao glavna osoba TO u mjestu Brđani, iako je tokom svog svjedočenja na glavnom pretresu naveo da je bio kontakt osoba, pa je optuženom morao biti poznat opšti kontekst u kojem je djelovao.

34. Konačno, Tužilaštvo u završnim riječima navodi i predlaže da ukoliko Sud u konkretnom nađe da nisu ispunjena sva bitna obilježja krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. KZ BiH, optuženog oglasi krivim za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva, iz člana 173. KZ BiH. Vezano za odmjeravanje kazne, optužba ističe da se treba uzeti u obzir da su nedozvoljene radnje preduzete prema maloljetnom licu, kao i imati u vidu svojstvo optuženog u mjestu Brđani u vrijeme izvršenja krivičnog djela. Slijedom svega navedenog, Tužilaštvo smatra da je dokazalo da je optuženi počinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret, zbog čega predlaže da ga Sud oglasi krivim i izrekne kaznu u skladu sa zakonom.

b. Završne riječi odbrane optuženog

35. U okviru svojih završnih riječi, odbrana optuženog Ramića je prvenstveno istakla da su inkriminacije za koje se optuženi tereti vezane isključivo za iskaz svjedoka Siniše Živaka od 23.10.2017. godine, a koji je prilikom svjedočenja na glavnom pretresu 04.03.2020. godine izjavio da uopće ne zna kako ga je tužilac pozvao, niti zbog čega, pa se jedino može zaključiti da oštećeni nikada nije prijavio optuženog, niti zna ko je to i kada učinio i da je neko drugi u njegove ime podnio prijavu 25 godina nakon događaja. Također odbrana ukazuje da je nevjerovatno da se ime Ibrahima Korića zvanog "Baha" pojavi u istrazi, bez da ga je oštećeni spomenuo, pri čemu oštećeni izjavljuje da ne poznaje Bahu, dok Baha kao svjedok potvrđuje da poznaje Sinišu Živaka.

36. Branilac ukazuje i na dokaz Tužilaštva broj T-1, ljekarsku potvrdu sa nalazom od 14.12.2017. godine, a čijem ulaganju se protivio budući da je taj dokaz izveden na okolnosti navodne povrede iz 1992. godine, a koju povredu oštećeni nikad nije kontrolisao, pa ovo

dovodi do ubjeđenja o vjerodostojnosti svjedočenja Siniše Živaka. Istovremeno, nesporno je kako je oštećeni već duži vremenski period policajac, a kao policajac je morao imati medicinske kontrole cjelokupnog zdravstvenog stanja, pa se postavlja pitanje kako je oštećeni mogao obavljati takve poslove ukoliko je imao takvu povredu, a u optužnici nije navedeno ... je povrijeđena.

37. Odbrana optuženog se osvrnula i na svjedočenje Samira Spiljka vezano za događaj koji se desio između 25.07.1992. godine i 27.07.1992. godine, a kada je ovaj svjedok susreo Željku Živak, a kako bi tako ukazala na neistinitost kazivanja oštećenog Siniše Živaka.

38. Također, branilac problematizira kazivanje svjedoka optužbe koji su optuženog Ramića prikazivali kao neku vrstu odgovorne osobe u vojnoj hijerarhiji, tvrdeći da je dana 22.07.1992. godine u Odredu Podorašac optuženi imenovan za glavnog pozadinca, a dana 25.07.1992. godine za pomoćnika komandanta za pozadinu, slijedom čega optuženi nije imao efektivnu komandnu dužnost na području naselja Brđani.

39. U vezi sa navodima Siniše Živaka, koje odbrana nalazi iskonstruisanim od drugih, posebno se naglašava kako nikada nisu saslušavani članovi porodice Siniše Živaka, a svjedoci Tužilaštva Mladen Stojanović, Novica Zelenović i Marko Draganić su saglasno istakli korektno ponašanje optuženog Agana Ramića, dok u Brđanima u kojima je optuženi živio, niko nije ubijen niti je i jedna kuća zapaljena. Također, svjedokinja Zora Kuljanin koja je saslušana dana 12.12.2017. godine, nakon privođenja optuženog Ramića, nikada prije nije pominjala optuženog u svojim izjavama.

40. Povodom općih okolnosti i pravne kvalifikacije djela koje se stavlja na teret optuženom, branilac prvenstveno napominje da je definicija širokog i sistematičnog napada pretrpjela niz obrazloženja, mišljenja i tumačenja, kako pred Sudom BiH, tako i pred Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju. Odbrana nalazi evidentnim da iskazi svjedoka ne potkrijepljuju činjenični opis u vezi općih okolnosti, odnosno rasprostranjenog i sistematičnog napada, slijedom čega se ne može raditi o krivičnom djelu zločini protiv čovječnosti, a ovo posebno jer je prema optužbi djelo učinjeno prema jednom licu, pa bi se eventualno mogle primijeniti odredbe koje se odnose na drugo krivično djelo. Odbrana

smatra da Tužilaštvo ni na koji način nije dokazalo radnje iz činjeničnog opisa optužnice, pa tako nije dokazalo ni da je optuženi bio sudionik, u širem kontekstu, napada na srpsko stanovništvo, a odsustvo takvog znanja isključuje mogućnost postojanja predmetnog krivičnog djela. S tim u vezi, sama pripadnost Agana Ramića vojnim formacijama Armije R BiH se ne može smatrati dokazom o znanju i svjesti o napadu, niti je dokaz da napad postoji, a dešavanja u naselju Bradina, u kojima optuženi nije učestvovao, od strane MKSJ su u predmetu Delalić i drugi, proglašena legitimnim vojnim ciljem.

41. Zaključno, branilac, opreza radi, navodi činjenice vezane za zdravstveno stanje svog branjenika, još jednom ističući da Tužilaštvo ni na koji način nije dokazalo da je optuženi Agan Ramić učestvovao u činjeničnim navodima iz optužnice, a što je dodatno potvrđeno i iskazom optuženog kao i svjedoka Ibrahima Korića zvanog Baha, slijedom čega predlaže da se, na osnovu člana 284. tačka c) ZKP BiH, donese presuda kojom se optuženi oslobađa optužbe.

42. Optuženi se pridružio završnim riječima svoga branioca.

II. OPŠTA OCJENA DOKAZA

43. Nakon što je Vijeće u smislu člana 281. ZKP BiH savjesno i sadržajno ocijenilo svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima, koji su izvedeni na glavnom pretresu, te prethodno analizirajući navode optužbe i odbrane, odlučilo je kao u izreci.

44. Prilikom razmatranja i ocjene dokaza koji su provedeni na glavnom pretresu, Vijeće se rukovodilo osnovnim načelima propisanim u ZKP BiH, Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (EKLJP) i uspostavljenim praksama Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSR) i Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP).

45. Prije svega, Vijeće je imalo u vidu da je svrha sudskog postupka da se osigura da niko nevin ne bude osuđen, a da se učinocu krivičnog djela izrekne krivičnopravna sankcija pod uslovima propisanim KZ BiH i u zakonom propisanom postupku (član 2. stav 1. ZKP BiH).

46. U tom smislu, član 3. stav 1. ZKP BiH određuje da se svako smatra nevinim za krivično djelo dok se pravomoćnom presudom ne utvrdi njegova krivica. Procesna pretpostavka

nevinosti je tzv. *privremena pretpostavka (praesumptio iuris tantum)* koja vrijedi dok se suprotno ne dokaže. Zbog usvajanja ove pretpostavke, optuženi je oslobođen tereta dokazivanja svoje nevinosti. Slijedom toga, teret dokazivanja, suprotnog od onog što predviđa pretpostavka nevinosti, je na tužiocu. Pri tome, pretpostavka nevinosti se odnosi ne samo na krivnju optuženog, već i na sve druge bitne elemente koji stoje u međusobnoj vezi u pojmu krivičnog djela (radnja izvršenja, protivpravnost ili kažnjivost).

47. Navedeno potvrđuju i judikati ESLJP⁸, prema kojima presumpcija nevinosti ima, između ostalog, sljedeće posljedice:

- optuženi nije dužan dokazivati svoju nevinost i teret dokazivanja leži na suprotnoj strani, dakle tužiocu, i
- sud mora donijeti oslobađajuću presudu ne samo kad je uvjeren u nevinost optuženog, nego i u situaciji kad o tome postoji razumna sumnja.

48. Jedna od neposrednih posljedica presumpcije nevinosti je izričita zakonska odredba sadržana u članu 3. stav 2. ZKP BiH koja propisuje da će sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, sud riješiti na način koji je povoljniji za optuženog.

49. Konkretno, načelo *in dubio pro reo* je načelo koje je izraz pogodovanja optuženom. Neku činjenicu sud može na temelju ocjene dokaza smatrati utvrđenom kada se uvjerio u njezino postojanje koje mora proizilaziti iz dokaza izvedenih na glavnom pretresu i kad u tom pogledu postupajuće vijeće nema više nikakvih dvojbi. Pri tome, sve činjenice koje su *in peius* (na štetu) optuženog, moraju se utvrditi sa apsolutnom sigurnošću. Drugim riječima, moraju se dokazati *van razumne sumnje*. Ukoliko se to ne postigne, uzima se kao da one i ne postoje. Sve činjenice koje su *in favorem* (u korist) optužene osobe uzimaju se kao da postoje i onda i kad su utvrđene samo sa vjerovatnošću. Rezultat primjene pravila *in dubio pro reo* uvijek mora biti izricanje presude u korist optuženog, što u slučaju sumnje oko pravno relevantnih činjenica predviđenih materijalnim krivičnim pravom uključuje ne

---

⁸ Vidjeti *Saunders protiv Velike Britanije*, 1996., Izvještaj 1996-IV, *Barbera, Messegue i Jabardo protiv Španje*, 1988., Serija A br. 146.

samo blažu kaznu kada je krivica utvrđena, nego i oslobađajuću presudu u slučajevima u kojima glavni pretres nije mogao razjasniti sumnju oko pitanja je li optuženi počinio krivično djelo iz optužbe.

50. U ovom smislu je i odredba člana 284. tačka c) ZKP BiH, prema kojoj će se optuženi osloboditi od optužbe „*ako nije dokazano da je optuženi učinio krivično djelo za koje se optužuje*“, što znači, ne samo u slučajevima u kojima uopće nisu izvedeni dokazi za optužbu, nego i u slučaju kada su dokazi izvedeni, ali su isti nedovoljni da sud, na osnovu njihove ocjene, izvede zaključke o nedvojbenom postojanju činjenica iznesenih u optužbi.

51. U vezi navedenog, Vijeće je prilikom ocjene dokaza imalo u vidu standard dokazivanja „*van razumne sumnje*“ kojeg je ustanovila sudska praksa kao uslov za izricanje osuđujuće presude. Prema općeprihvaćenom stanovištu, dokazi van razumne sumnje su dokazi na osnovu kojih se pouzdano može zaključiti da postoji najveći stepen vjerovatnoće da je optuženi počinio krivično djelo.

52. Vijeće je imalo u vidu i odredbu člana 14. stav 2. ZKP BiH koja propisuje da je sud dužan razmatrati i ocjenjivati dokaze koji idu u korist optuženog sa jednakom pažnjom kao i dokaze koji ga terete.

53. Vijeće također podsjeća na član 15. ZKP BiH, kojim se rukovalo i u kojem je sadržan jedan od temeljnih principa krivičnog zakonodavstva – princip slobodne ocjene dokaza, koji je ograničen jedino principom zakonitosti dokaza⁹, što znači da je ocjena dokaza oslobođena formalnih pravnih pravila koja bi određivala vrijednost pojedinih dokaza. Uspostavljajući ovaj princip, zakonodavac je dao neophodnu slobodu sudskoj vlasti i pokazao povjerenje u prosudbenu moć sudija.

---

⁹ Član 10. ZKP BiH (Zakonitost dokaza): „*Sud ne može zasnovati svjku odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala, niti na dokazima koji su pribavljeni bitnim povredama ovog zakona.*“

54. Nadalje, Vijeće je imalo u vidu i praksu ESLJP¹⁰ prema kojoj se sud, iako je obavezan dati razloge za svoju odluku, ne mora detaljno baviti svakim argumentom koji je iznijela neka od strana u postupku.

55. Isto tako, Vijeće je imalo u vidu i stav Žalbenog vijeća MKSJ u predmetu *Kvočka i drugi* da je stvar diskrecione ocjene pretresnog vijeća koje će pravne argumente razmotriti. Što se tiče zaključaka o činjenicama, pretresno vijeće je dužno da izvede samo one zaključke o činjenicama koji su od suštinske važnosti za utvrđivanje krivice po određenoj tački optužnice. Nije nužno osvrutati se na svaki iskaz svjedoka ili svaki dokaz u sudskom spisu.¹¹

56. Član 6. stav 1. EKLJP nameće obavezu svim sudovima da *„ukažu dovojno jasno na osnove na kojima oni zasnivaju svjču odluku”*¹². Iako priznaje primat domaćih sudskih organa u davanju ocjene šta je relevantno i prihvatljivo, član 6. stav 1. EKLJP nameće domaćim sudovima obavezu da na odgovarajući način izvrše ispitivanje podnesaka, argumenata i dokaza koje su podnijele strane¹³. U vezi sa tim, sudovi moraju razmotriti i raščistiti sve značajne nepodudarnosti u iskazima strana u postupku, ukazati da li je neki od osporenih dokaza neprihvatljiv, te ako jeste, po kom osnovu.¹⁴

57. Prilikom ocjene iskaza saslušanih svjedoka Vijeće je nastojalo sagledati njihovo svjedočenje u cjelini, cijeneći pri tome kako sadržinu samog iskaza, tako i držanje i ponašanje svjedoka tokom davanja iskaza. U tom smislu, Vijeće je cijeno praksu MKSR i stav Žalbenog vijeća tog suda zauzet u predmetu *Nahimana i drugi* u kojem Žalbeno vijeće podsjeća da *„pretresno vijeće ima puno diskreciono pravo da odmjeri kcju će težinu i vjerodostojnost pripisati iskazu nekog svjedoka. Pri tome, pretresno vijeće mora uzimati u obzir relevantne faktore u zavisnosti od konkretnog slučaja, uključujući i ponašanje svjedoka u sudnici, njegovu ulogu u datim događajima, uvjerljivost i jasnoću njegovog iskaza, pitanja da li ima protivječnosti ili nedosljednosti u njegovim uzastopnim izjavama ili između njegovog svjedočenja i drugih dokaza, ranije primjere lažnog svjedočenja,*

---

¹⁰ ESLJP, *Garcia Ruiz v. Spain*, No. 30544/96, 21. januara 1999. godine.

¹¹ MKSJ, presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Kvočka i drugi* (IT-98-30/1-A), paragraf 23-25.

¹² ESLJP, *Georgiadis protiv Grčke*, paragraf 606.

¹³ ESLJP, *Van de Hurk protiv Nizozemske*, paragraf 59.

¹⁴ ESLJP, *Khamidov protiv Rusije*, paragraf 173.

*motivaciju za davanje lažnog iskaza, te odgovore tog svjedoka tokom unakrsnog ispitivanja.*¹⁵

58. Vijeće je imalo u vidu da pouzdanost iskaza jednog svjedoka zavisi od njegovog poznavanja činjenica, ali da na pouzdanost iskaza u velikoj mjeri može uticati protek vremena, nestalnost ljudske percepcije kao i traumatičnost samog događaja o kome svjedoči. Nedosljednosti u iskazu svjedoka ne znače same po sebi da sudsko vijeće koje postupa razložno to svjedočenje mora odbaciti kao nepouzdana.¹⁶ Slično tome, faktori kao što su vremenski razmak između događaja i svjedočenja, mogući uticaj trećih lica, nepodudarnosti, ili stresne okolnosti u vrijeme događaja ne isključuju automatski mogućnost da se vijeće osloni na takav iskaz. Vijeće je uporedilo činjenice o kojima određeni svjedok svjedoči sa činjenicama koje su utvrđene od strane drugih svjedoka, te materijalnim dokazima kako bi se utvrdilo da li su njegovi navodi potkrijepljeni ili osporeni drugim dokazima u ovome predmetu.

59. Prilikom ocjene dokaza u smislu odredbe člana 281. ZKP BiH cijenjen je svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima i na osnovu takve ocjene izveden je zaključak da li je neka činjenica dokazana. Dokazi koji nisu posebno obrazlagani, po mišljenju Vijeća nisu ni bili pravno relevantni za utvrđivanje činjeničnog stanja.¹⁷

III. NALAZI VIJEĆA

A. ZAKONSKA OBILJEŽJA KRIVIČNOG DJELA ZLOČINI PROTIV ČOVJEČNOSTI IZ

ČLANA 172. KZ BiH

60. Optuženom Ramiću je predmetnom optužnicom stavljeno na teret izvršenje krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom f) KZ BiH, sve u vezi sa članom 29. i članom 180. stav 1. istog Zakona.

61. Navedena zakonska odredba u relevantnom dijelu glasi:

---

¹⁵ MKSR, presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Nahimana i dr.* (ICTR-99-52-A), paragraf 194.

¹⁶ MKSJ, presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Čelebić*, paragraf 485 i 496 – 498.

¹⁷ Ovo stajalište je potvrđeno i detaljno obrazloženo i u praksi MKSJ-a: „*Žalbeno Vijeće podsjeća da svaki optuženi na osnovu člana 23. Statuta i pravila 98 ter (C) Pravilnika, ima pravo da mu se predoči obrazloženo mišljenje. Međutim ovaj uslov se odnosi na presudu pretresnog Vijeća. Pretresno Vijeće nije obavezno da obrazlaže svjedočke u vezi sa svim argumentima iznesenim na glavnom pretresu.*“

„Ko, kao dio širokog ili sistematičnog napada usmjerenog bilo protiv kojeg civilnog stanovništva, znajući za takav napad, učini koje od ovih djela:

f) mučenje;

h) progon bilo koje grupe ljudi ili kolektiva na političkoj, rasnoj, nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj, vjerskoj, spolnoj ili drugoj osnovi koja je univerzalno prihvaćena kao nedopustiva po međunarodnom pravu, u vezi s bilo kojim krivičnim djelom iz ovog stava ovog člana, bilo kojim krivičnim djelom propisanim u ovom zakonu ili bilo kojim krivičnim djelom u nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine;

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.“

62. Odredba člana 172. stav 2. KZ BiH u tački h) sadrži značenje pojma progon: „Progon jeste namjerno i teško, međunarodnom pravu suprotno uskraćivanje osnovnih prava, zbog pripadnosti skupini ljudi ili zajednici“. Kod ovog djela počinitelj na grub način i suprotno međunarodnom pravu jednoj ili više osoba oduzima temeljna ili ljudska prava, pri čemu je odabir takvih osoba ili osobe izvršen na osnovu identiteta skupine ili kolektiviteta ili je baš ciljano na tu skupinu ili kolektivitet. Takav odabir temelji se na naznačenim razlikama među skupinama ili drugim razlozima koji su općeprihvaćeni kao nedozvoljeni po međunarodnom pravu.

63. Dakle, progon je oblik diskriminacije na osnovu rase, religije ili političkog mišljenja sa namjerom i rezultatom kršenja temeljnih prava pojedinca. Diskriminacija predstavlja jedan od navedenih elemenata koji je neophodan za dokazivanje počinjenja krivičnog djela progona. Iako se presude za progon uglavnom zasnivaju na nizu djela koja su optuženi počinili, bitno je napomenuti da i jedno djelo može biti dovoljno za postojanje progona, ako to djelo stvarno diskriminiše i ako je izvršeno sa namjernom da se diskriminiše po jednom od zabranjenih osnova.

64. Obrazloženje presude se neće upuštati u detaljno ispitivanje postojanja općih (*chapeau*) elemenata krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. KZ BiH, a imajući u vidu da optužba nije dokazala da je optuženi počinio inkriminisanu radnju od čijeg dokazivanja ovisi postojanje krivičnog djela za koje je optužen. U konkretnom slučaju

optuženom Aganu Ramiću stavljeno je na teret da je počinio krivično djelo Zločin protiv čovječnosti iz člana 172. KZ BiH, a u čijoj osnovi je jedna inkriminisana radnja preduzeta na štetu oštećenog Siniše Živaka, a koja po odluci ovog Vijeća nije dokazana.

65. Slijedom toga, Vijeće nalazi da nije neophodno u obrazloženju ove presude iznositi razloge koji se odnose na ocjenu dokaza i utvrđivanja postojanja širokog ili sistematičnog napada na civilno srpsko stanovništvo područja opštine Konjic, odnos optuženog spram tog napada, kao ni status oštećenog.

66. U obrazloženju ove presude će biti navedeni razlozi na kojima je presuda utemeljena, a u onoj mjeri koja je dostatna da se argumentovano i jasno vidi na temelju čega i na koji način je ista donesena, imajući u vidu okolnosti konkretnog slučaja. Postupanjem na ovaj način, biće ispoštovano pravo na obrazloženu sudsku odluku koje je zajamčeno članom 6. stav 1. EKLJP, jer će obrazloženje ove presude osigurati djelotvorno ostvarenje prava na žalbu i omogućiti da se sudska odluka može učinkovito pobijati pravnim lijekom.

67. Istovremeno, obrazloženje presude kojom se optuženi oslobađa od optužbe treba da sadrži obrazloženje razloga iz člana 284. ZKP BiH. U obrazloženju se iznose razlozi u odnosu na utvrđene činjenice koje čine osnov za donošenje odluke kojom se optuženi oslobađa od optužbe. Stoga, Sud nije bio u obavezi da obrazlaže sve elemente krivičnog djela i utvrđuje detaljno sve činjenične navode optužnice, te da daje pravnu kvalifikaciju djela, a u konkretnoj situaciji kada je u osnovi konkretnog krivičnog djela jedna inkriminisana radnja preduzeta od strane optuženog i koja po odluci ovog Vijeća nije dokazana.

68. Tako će biti izneseni odgovarajući i dovoljni razlozi za donošenje ove oslobađajuće presude, jer član 6. Evropske konvencije po stanovištu ESLJP se "ne smije shvatiti tako da se mora dati detaljan odgovor na svaki argument"¹⁸.

69. Iz istih razloga Vijeće nije smatralo potrebnim da se posebno bavi ni pitanjem primjene materijalnog zakona u konkretnom slučaju.

---

¹⁸ *Ruiz Toria protiv Španje* od 09.11.1994. godine i *Van de Hurk protiv Holandije* od 19.04.1994. godine.

B. POJEDINAČNA INKRIMINACIJA U OSNOVI ZLOČINA PROTIV ČOVJEČNOSTI

70. U pogledu pojedinačne inkriminacije u osnovi zločina protiv čovječnosti, kvalificirane u optužnici kao radnja mučenja u osnovi progona kao zločina protiv čovječnosti, optuženom se stavlja na teret da je neutvrđenog dana u ljeto 1992. godine, u selo Brđani, opština Konjic, u svojstvu pripadnika Op. ŠTO Konjic, odnosno Armije R BiH, obučen u uniformu Armije R BiH i naoružan automatskom puškom, došao do porodične kuće maloljetnog Siniše Živak, zajedno sa trojicom njemu poznatih pripadnika Op. ŠTO Konjic, odnosno Armije R BiH, tražeći da uhvati jedno najbolje jagnje za potrebe Armije R BiH, pa kako se radilo o ogromnoj njivi Siniša nije mogao da ga uhvati, ponovo mu dao minut vremena govoreći da ako ne uhvati za to vrijeme da će ubiti i njega i ovce, pa nakon što je Siniša nekako uspio uhvatiti jedno jagnje, osumnjičeni nezadovoljan jagnjetom koje mu je maloljetni Siniša uhvatio, počeo je da psuje i udario ga je rukama i nogama više puta u predjelu glave i tijela a kada ga je oborio na zemlju pridružili su se i drugi pripadnici Armije R BiH, udarajući ga kundacima pušaka i tom prilikom mu je povrijeđena ... koje posljedice su i danas vidljive, a poslije udaranja više dana je mokrio krv, namjerno mu nanoseći snažne tjelesne i duševne boli i patnje.

71. Na temelju provedenih dokaza, Vijeće nije moglo van svake razumne sumnje utvrditi da je optuženi Agan Ramić preduzeo inkriminisane radnje prema, tada maloljetnom Siniši Živaku, u ljeto 1992. godine u selu Brđani, na način kako je to opisano u optužnici.

72. Na okolnosti pojedinačne inkriminacije koja se optuženom stavlja na teret, a u odnosu na konkretan događaj, provedeni su sljedeći dokazi: saslušani su svjedok Siniša Živak kao oštećeni i neposredni očevidac, svjedoci Zora Kuljanin, Novica Zelenović, Marko Draganić i Mladen Stojanović, a kao svjedoci odbrane saslušani su Ibrahim Korić zvan Baha i optuženi Agan Ramić, te je izvršen uvid i čitanje Ljekarske potvrde Doma zdravlja u Banja Luci od 14.12.2017. godine (dokaz T-1).

73. Svjedok Siniša Živak kao oštećeni i kao jedini očevidac kritičnog događaja u svjedočenju, i to u dijelu koji se odnosi na ovaj događaj¹⁹, navodi da su u ljeto 1992. godine u Brđane, kada je imao 16 godina i gdje je živio, do kuće njegovog oca, vozilom crvena

---

¹⁹ Svjedočio i na opšte okolnosti.

Lada, došli optuženi Agan Ramić i njemu tri nepoznate osobe, imali su oznake TO, bili su u maskirnim uniformama i naoružani sa automatskim puškama. Agana Ramića poznaje otkada poznaje sebe. Svjedoči da ga je Agan pitao za oca, a nakon čega su otišli do kuće njegovog strica Stanka Živaka koja je udaljena nekih 150 metara od njegove porodične kuće, a gdje je bilo zatvoreno nekih deset ovaca. Nakon što su stigli, optuženi mu je rekao da ima jednu minutu da uhvati jedno jagnje, trčao je za ovcama i nekako stigao jedno jagnje i donio ga Aganu, a koji mu tada psuje majku četničku i da je jagnje premršavo, pa mu govori da ima jednu minutu da uhvati drugo jagnje, jer će da puca po njemu i po ovcama. Oštećeni Živak pojašnjava da mu je optuženi tom prilikom rekao kako je jagnje za potrebe TO. Nakon što je uhvatio jagnje po traženju optuženog, pa mu ga donio, optuženi je jagnje ubacio u gepek i počeo, tada maloljetnog, Živaka da udara puškom u desni predio glave, možda dva puta dok nije pao. Nakon pada, optuženi je nastavio da ga udara i zadobio je dva udarca u glavu, u prednji dio lica. Kada je pao, optuženom su se pridružila i ostala trojica koja su ga šutirala, lijeva i desna strana rebara, noge, ruke, leđa. Oštećeni je sav bio crn, mokrio je krv 4-5 dana, krvario je iz nosa, usta, ušiju. Svjedoči da je tom prilikom zadobio udarac i u predjelu ... šake od čega ima posljedice i danas, kao i u predjelu glave, ispod brade, ispod vrata. Svjedoči da je nakon toga optuženi Agan Ramić rekao "Baha, jebasmo i ovome mater", sjeli su u vozilo i otišli. Strina, koja je čula viku i galamu, došla je po oštećenog i odnijela ga kući, majka mu je bila kod kuće, a kasnije je došao i njegov otac Sretko Živak. Boravio je u porodičnoj kući sa roditeljima koji su ga previjali i bez mogućnosti da se javi doktoru i potraži stručnu pomoć. Javio se naknadno, kada je izašao na teritoriju pod kontrolom VRS, 1993. godine, izdavane su mu neke ljekarske potvrde, nalazi kada je počeo da ima većih problema, nekad 2016-2017. godine. I danas osjeća posljedice premlaćivanja i trauma, ... Pojašnjava da obavlja poslove vozača u MUP-u Republike Srpske zadnjih 17 godina i uvijek se žalio na .... Inače, u MUP-u radi od 1997. godine, imao je dva-tri ljekarska pregleda, nije išao na ocjenu sposobnosti, a povreda je registrovana na osnovu .... Pojašnjava da je to razlog njegovog prebacivanja i nije mu poznato da li je to zabilježeno u njegovoj komandi, a zbog preporuke obavlja poslove drugog pratioca, vozača.

74. Nakon što je oštećenom u smislu člana 273. ZKP BiH, prezentiran njegov iskaz iz istrage, a kada nije naveo da ga je strina odnijela kući, uopšte je ne spominje, te kada

navodi da otac nije reagovao kada ga je vidio, jer nije smio, oštećeni Siniša Živak pojašnjava da ga je strina odnijela kući, a otac došao kući nakon nekih 20 minuta do pola sata poslije toga. Postavlja imovinskopravni zahtjev. Imovina u Brđanima se vodi na njegovom ocu, koji još uvijek živi u Brđanima, a otac Sretko Živak nikada nije ni napuštao Brđane.

75. Na okolnost povrede koju je kritične prilike zadobio oštećeni Živak, proveden je dokaz uvidom i čitanjem Ljekarske potvrde od 14.12.2017. godine (dokaz T-1), koja potvrda je izdata od strane Doma zdravlja u Banja Luci, od strane specijaliste porodične medicine, a iz čijeg sadržaja proizilazi da oštećeni ima ... i da je po kazivanju Siniše Živaka povreda nastala 1992. godine.

76. Obzirom da oštećeni Živak svjedoči da je optuženi Agan Ramić, nakon što je prema njemu preduzeo radnje na način kako ih je opisao u svom svjedočenju, rekao "Baha, jebasmo i ovome mater", pa kako je oštećenom prilikom unakrsnog ispitivanja, prezentirano kako je prilikom ispitivanja u istrazi, tada osumnjičenom Aganu Ramiću saopšteno da postoje osnovi sumnje da je prilikom preduzimanja inkriminiranih radnji zajedno sa optuženim bio i Ibrahim Korić zv. Baha, oštećeni Siniša Živak pojašnjava da mu nije poznato ko je ta osoba i poznato mu je samo šta je optuženi rekao licu koje je oslovio kao Baha te prilike. Slijedom ovakvih navoda odbrane, kao svjedok odbrane svjedočio je Ibrahim Korić zvani Baha, a koji je u kritično vrijeme bio pripadnik čete u Podorašcu, pa pojašnjava kako poznaje optuženog, da ga je viđao u kafanama. Svjedok navodi da je u toku 1992. godine, od maja mjeseca, u Brđanima bio tri-četiri puta i kako optuženog tada nije viđao. Inače, svjedok Ibrahim Korić zv. Baha je prije rata bio poštar na tim terenima, poznaje porodicu Sretka Živaka, uključujući i Sinišu Živaka, a za tu porodicu je ponekad obavljao i poljoprivredne radove, dok u kritično vrijeme nije imao nikakav kontakt sa oštećenim. Kako je bio poštar na tom području, tvrdi da ne postoji nijedna osoba sa nadimkom Baha, sem njega.

77. Svjedokinja optužbe Zora Kuljanin, a koja svjedokinja je na glavnom pretresu svjedočila na opšte okolnosti u kontekstu krivičnog djela za koje je optužen Agan Ramić, u dijelu svog iskaza je potvrdila da ne poznaje optuženog Agana Ramića, ali je od drugih čula da je bio

u Bradini, dok u pogledu ove inkriminacije svjedoči da je od žena iz Brđana, gdje je oštećeni živio, čula kako se pričalo da su Sinišu Živaka, kojeg direktno ne poznaje, kao ni njegove roditelje, natjerali da hvata neke ovce. Prepričava da je čula da je optuženi Ramić rekao Siniši da uhvati jagnje, pa su ga natjerali da uhvati još jedno, pa kada je Siniša rekao "šta više hoćete", pretukli su ga. Pojašnjava da je ovu priču čula od Danice Žuže kojoj je rodbina iz Brđana i potvrđuje da u svom prethodnom svjedočenju nije spominjala optuženog, jer je za njega čula po priči, pa nema objašnjenje iz kojih razloga joj je ostalo u sjećanju ime Siniše, a ne ime optuženog. Dodaje kako je niko nije nagovorio da optuženog spominje na glavnom pretresu. Postavlja imovinskopravni zahtjev.

78. Svjedoci Novica Zelenović, Marko Draganić i Mladen Stojanović su potvrdili da je u kritično vrijeme optuženi vozio Ladu crvene boje za koju se pričalo da je oduzeta od Mirka Živaka, a svjedok Zelenović dodaje da je do njega došla informacija da je TO izdala naredbu da se oduzmu vozila. Navodi kako optuženog poznaje cijeli svoj život, kao što je potvrdio da poznaje Stanka Živaka i da je viđao neke ovce u blizini njegove kuće.

79. Optuženi u svom svjedočenju, a u dijelu koji se odnosi na konkretnu inkriminaciju na štetu Siniše Živaka, potvrđuje kako je prilikom prvog ispitivanja u svojstvu osumnjičenog saznao da se za ovaj događaj tereti zajedno sa Korić Ibrahimom zv. Baha, pa nastavlja kako poznaje porodicu Sretka Živaka čija kuća je bila udaljena od kuće njegovog oca oko kilometar. Puno se družio sa tom porodicom. Optuženi pojašnjava da se Siniše sjeća kao djeteta, a otac oštećenog, Sretko Živak je svo vrijeme proveo u Brđanima, gdje živi i danas, a što sve potvrđuje i oštećeni Živak u svom svjedočenju. Navodi da u Brđanima nikome od strane Muslimana "nijedna čvoka nije udarena", da je bio kontakt osoba u Brđanima i da je komande dobivao od Nedžada Špage, a nakon čega se konsultovao sa ostalima i poriče da je vršio zaplijenu oružja, već njegovu primopredaju. Formiranjem Armije zadužio je uniformu, a već je imao pušku M-48. Nije mu poznato iz kojih razloga ga Siniša Živak tereti, pa pojašnjava da je nakon što je ispitan u istrazi i saznao osnovne sumnje za koje se tereti, telefonom iz pritvora kontaktirao suprugu da provjeri ko je Siniša Živak, jer prilikom ispitivanja nije znao o kome je riječ. Navodi kako se, suprotno kazivanju oštećenog, otac optuženog nije obraćao Sretku Živaku i da Siniša koji je tada imao 14-15 godina nije

sakljupao novac potreban za ... bratu optuženog, jer su tu akciju organizovali rođaci prije rata, a optuženi je ... svome bratu. Potvrđuje da je u kritično vrijeme vozio crvenu Ladu.

80. U konkretnom slučaju, pojedinačna inkriminacija za koju je optuženi Agan Ramić, temeljila se na iskazu oštećenog, kao jedinog neposrednog očevidca događaja. U takvoj situaciji, valjalo je iskaz oštećenog dovesti u vezu sa opisom konkretnog događaja u optužnici i provjeriti vjerodostojnost kazivanja ovog svjedoka u odnosu na ostale dokaze, kao potkrijepljujuće.

81. Tako je Vijeće zaključilo kako odlučne činjenice koje se odnose na dinamiku događaja i način preduzimanja radnji od strane optuženog prema oštećenom nisu dokazane, jer je oštećeni kao jedini neposredni očevidac događaja, predmetni događaj opisao na drugačiji način od optužbe, a u njenom odlučnom dijelu. Ovo iz razloga što oštećeni Siniša Živak svojim svjedočenjem nije potvrdio odlučni dio opisa iz optužnice, a koji se kao odlučan odnosi na dinamiku događaja, sredstvo i način preduzimanja radnji od strane optuženog zajedno sa trojicom njemu poznatih pripadnika Op. ŠTO Konjic, odnosno Armije RBiH prema ovom oštećenom, kao i na povrede koje je zadobio tom prilikom.

82. Tako oštećeni u pogledu načina na koji su mu naneseni udarci, na glavnom pretresu svjedoči da ga optuženi prvo udara puškom u predio glave, a u optužnici je navedeno da je optuženi nezadovoljan jagnjetom koje je Živak uhvatio, tada maloljetnog Živaka prvo udario rukama i nogama više puta u predjelu glave i tijela. Nadalje, Živak svjedoči da su se optuženom pridružila ostala trojica, a nakon što je pao na tlo, koja su ga šutirala, a u optužnici se navodi da su ga tada udarali kundacima pušaka.

83. Nesuglasja postoje i u dijelu koji se odnosi na povrede koje je oštećeni zadobio tom prilikom, pa tako Živak svjedoči kako je tom prilikom zadobio udarac u predjelu ruke, povrede desne šake, kao i u predjelu glave, ispod brade i ispod vrata, a koje povrede u optužnici nisu navedene, već samo povreda ruke (bez navođenja koje ruke i kojeg dijela ruke) koje posljedice su i danas vidljive.

84. Nadalje, oštećeni drugačije opisuje dinamiku kritičnog događaja, od načina kako je to opisano u optužnici. Kada oštećeni opisuje događaj navodi da, nakon što je uhvatio jagnje

i donio ga, optuženi je to jagnje ubacio u gepek i počeo da udara oštećenog, a optužnica opisuje da je optuženi nezadovoljan jagnjetom koje mu je oštećeni donio, počeo da ga psuje i udara. U vezi sa opisom događaja iz optužnice u kontekstu konkretnog događaja, nezadovoljstvo optuženog uhvaćenim jednim jagnjetom kojeg je oštećeni nekako uspio uhvatiti je prethodilo udarcima od strane optuženog, dok oštećeni u kontekstu događaja navodi da je optuženi prethodno bio nezadovoljan jagnjetom kojeg je oštećeni prvi put uhvatio, pa kada je uhvatio drugo jagnje optuženi počinje da ga udara, a da je prethodno to jagnje ubacio u gepek i koji gepek optužnica ne pominje. Istovjetno je i sa opisom u optužnici da oštećeni, a kako se radilo o ogromnoj njivi, nije mogao uhvatiti jagnje, a koju njivu u svom svjedočenju oštećeni nije spomenuo.

85. Vijeće se ne može i neće upuštati u sadržaj iskaza oštećenog iz istrage, ali je evidentno da Tužilaštvo, kod ovakvih nesaglasnosti u pogledu odlučnih činjenica, nije koristilo taj iskaz, a da bi svjedoka suočio sa eventualnim kontradiktornostima. Također, Tužilaštvo ni nakon ovakvog svjedočenja oštećenog, nije prilagodilo činjenični opis optužnice njegovom kazivanju. U završnim riječima Tužilaštvo navodi da je optuženi oštećenog prvo udario puškom, iako to ne proizilazi iz opisa iz optužnice.

86. Istovremeno, u konkretnom slučaju Sud nije mogao prilagođavati opisani događaj iz optužnice svjedočenju oštećenog, jer bi tada povrijedio njen objektivni identitet. Član 280. stav 2. ZKP-a BiH, između ostalog, propisuje da se presuda može odnositi samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u potvrđenoj optužnici.

87. Da je Sud prilagodio činjenični opis optužnice svjedočenju oštećenog, povrijedio bi njen objektivni identitet, obzirom da bi takvim intervencijama mijenjajući odlučne dijelove optužnice, postupio na štetu optuženog. Naime, intervencijom u činjeničnom opisu, Sud bi, obzirom na okolnosti konkretnog slučaja, trebao dodati činjenice koje predstavljaju "višak inkriminirajućih činjenica" kojim bi se optuženi stavio u teži položaj, pa bi tako djelo koje se optuženom stavlja na teret činilo težim i takav zahvat u činjeničnom supstratu bi izašao iz okvira opisane radnje izvršenja od strane Tužilaštva.

88. Prema opisu optužnice od oštećenog je optuženi zatražio da uhvati jedno najbolje jagnje za potrebe Armije BiH, pa je oštećeni nekako uspio uhvatiti jedno jagnje, dok je

prema svjedočenju oštećenog, *optuženi u dva navrata zahtijevao da oštećeni uhvati jagnje i u dva navrata je oštećeni uhvatio po jedno jagnje*. Prema optužnici, optuženi oštećenog prvo udara rukama i nogama više puta u predjelu glave i tijela, a prema svjedočenju *optuženi ga prvo udara puškom u predjelu glave*, pa je dobio još možda dva udarca dok nije pao. Dakle, u konkretnom slučaju, u svjedočenju oštećeni iznosi činjenice koje inkriminiraju optuženog na način što djelo čini težim, nego kako je to opisano u optužnici. Konkretno, po optuženog je teže da je od oštećenog u dva navrata zahtijevao da uhvati jagnje, kao i da je optuženi oštećenog prvo udario puškom u predio glave, pa je dobio još možda dva udarca dok nije pao, nego rukama i nogama više puta u predjelu glave i tijela. Istovjetno je i sa brojnošću povreda koje je opisao oštećeni. Živak svjedoči kako je tom prilikom zadobio udarac i u predjelu ruke, *povredu desne šake, kao i u predjelu glave, ispod brade i ispod vrata*, a koje povrede u optužnici nisu opisane, već samo povreda ruke koje posljedice su i danas vidljive.

89. Dakle, u konkretnom slučaju djelo iz optužbe, a na način kako je opisano, nije saglasno djelu koje je oštećeni opisao svojim svjedočenjem, jer činjenice po sadržaju svjedočenja čine radnju izvršenja težom po optuženog, od načina kako je opisana optužnicom. Dakle, intervencijom Suda, došlo bi do izmjena koje bi ušle u suštinu krivičnog djela sadržanog u optužnici i ne bi predstavljale prilagođavanje činjeničnog opisa činjeničnom stanju na glavnom pretresu, jer takvom činjeničnom intervencijom bi bila dodata veća kriminalna količina na teret optuženog.

90. Pored toga što je oštećeni drugačije opisao događaj u odlučnim djelovima, Vijeće je našlo da su u iskazu oštećenog postojale još neke kontradiktornosti i nelogičnosti, a koje su bile važne za ocjenu njegovog iskaza. Tako oštećeni ne potvrđuje ni mjesto gdje se događaj po optužnici odigrao, obzirom da Tužilaštvo navodi da je to bilo kod njegove porodične kuće, dok oštećeni svjedoči da se događaj odigrao kod kuće njegovog strica koja je udaljena nekih 150 metara od njegove porodične kuće. Zatim, oštećeni svjedoči da je optuženi došao vozilom i da je jagnje ubacio u gepek, a koje vozilo i gepek se u optužnici ne navodi, kao što ni oštećeni u svom iskazu ne navodi da nije mogao da uhvati jedno jagnje za optuženog, jer se radilo o ogromnoj njivi, a koju njivu Živak ni ne spominje.

91. Cijeneći iskaz oštećenog Živaka, Vijeće je imalo u vidu i sadržaj ljebarske potvrde od 14.12.2017. godine (dokaz T-1), a koja je sačinjena nakon što je oštećeni, nesporno, saslušan na Tužilaštvu BiH dana 23.10.2017. godine, pa zaključilo da je potvrdom konstatovano da je ..., dok je u preostalom dijelu potvrda sačinjena na osnovu kazivanja oštećenog kada se žali na ..., pa izjavljuje da je povreda nastala 1992. godine, bez da je naveden mjesec, ni doba godine. U potvrdi nisu navedene ni okolnosti pod kojima je došlo do ... Istovremeno, potvrda je sačinjena od strane specijaliste porodične medicine.

92. Sadržina ove potvrde i način na koji je ista sačinjena, dovedeno je u vezu sa svjedočenjem oštećenog Živaka, a kada pojašnjava kako u MUP-u RS-a radi od 1997. godine i da se uvijek žalio na ..., a da je, od tada do 2017. godine, imao dva-tri ljebarska pregleda i da je ta povreda registrovana na osnovu sposobnosti ... Trenutno obavlja poslove drugog pratioca šticihenih osoba prve kategorije, zbog povrede je drugi pratilac, obavlja poslove vozača najmanje 17 godina, a ... od 2017. godine, dok je po dolasku u Borce 05.11.1992. godine povreda već bila stara.

93. Tako je Vijeće zaključilo da oštećeni Živak posjeduje samo jedan dokument koji se odnosi na povredu koju je zadobio kritične prilike, iako u svom svjedočenju navodi da se oduvijek žalio na .... Međutim, kako u predmetnoj potvrdi nisu navedene okolnosti pod kojima je došlo do ... niti u kojem periodu 1992. godine je povreda nastala, a potvrda je sačinjena na osnovu kazivanja oštećenog u odlučnom dijelu, i to nakon što je svoj iskaz dao Tužilaštvu BiH, to ovakav dokaz Vijeće nije prihvatilo potkrijepljujućim dokazom u pogledu vremena, načina i okolnosti pod kojima je ista povreda zadobijena. Istovremeno, nelogičnim se ukazuje da Siniša Živak kao aktivni policijski službenik od 1997. godine nije u posjedu dokumentacije na osnovu koje bi se moglo utvrditi vrijeme i način nastanka .... Iako potvrda o povredi, u ovakvim i sličnim slučajevima nije neophodna da bi se dokazalo da je povreda stvarno nastupila, u situaciji kada je vjerodostojnost kazivanja oštećenog dovedena u pitanje, konkretna potvrda cijenjena je kao potkrijepljujući dokaz u odnosu na njegovo svjedočenje.

94. Nadalje, cijeneći vjerodostojnost svjedočenja, Vijeće je imalo u vidu kazivanje oštećenog Živaka kada navodi da se optuženi, kritične prilike, obratio jednom od trojice lica

riječima: “Baha, jebasmo i ovome mater”, nakon čega su sjeli u vozilo i otišli, pa je ovaj dio svjedočenja doveo u vezu sa iskazom svjedoka Ibrahima Korića, zv. Baha. Tako je svjedok Živak na glavnom pretresu pojasnio da mu nije poznato ko je Korić i da mu je samo poznato šta je optuženi rekao licu koje je oslovio kao Baha te prilike, dok svjedok Ibrahim Korić zvan Baha, koji je bio poštara na tim terenima, izjavljuje da poznaje porodicu Sretka Živaka, uključujući i Sinišu Živaka. Imajući u vidu ovakvo kazivanje svjedoka Korića, a koji je prije rata bio poštara na području Brđana i koji je kod porodice Siniše Živaka obavljao i određene poljoprivredne radove, dovedena je u sumnju istinitost kazivanja oštećenog Živaka kada navodi da Korića ne poznaje, jer se radi o malom području i sa velikom vjerovatnošću se može zaključiti da se mještani međusobno poznaju, tim prije što je Korić obavljao i poslove za porodicu oštećenog. Vijeće je imalo u vidu i nespornu činjenicu da je u fazi istrage postojao osnov sumnje da je optuženi radnje preduzeo zajedno sa Ibrahimom Korićem zvanim Baha.

95. Tužilaštvo je većinu svjedoka saslušalo na opšte okolnosti predmetnog krivičnog djela, a od toga pet svjedoka su u svom svjedočenju spominjali optuženog Agana Ramića. Svjedoci Novica Zelenović, Marko Draganić, Mladen Stojanović i Branko Zelenović su tom prilikom saglasno potvrdili korektno ponašanje optuženog prema mještanima Brđana, dok je samo svjedokinja Zora Kuljanin, koja nije iz Brđana i ne poznaje Sinišu Živaka, izjavila kako je čula priču da je Siniša dobio batine od optuženog. Pritom svjedokinja Kuljanin nije dala prihvatljivo objašnjenje iz kojih razloga ranije nije spominjala optuženog, a Tužilaštvo nije izvelo dokaz koji bi potvrdio da ovakva posredna saznanja svjedokinja crpi, između ostalog, od Danice Žuža koju pominje u svjedočenju. Tako iskaz svjedokinje Kuljanin u ovom dijelu, a kojim bi potkrijepila kazivanje oštećenog u odnosu na optuženog, Vijeće nije moglo prihvatiti, pa se ukazuje nelogičnim da svjedokinji ostane u sjećanju događaj o kojem je samo čula, a da pritom taj događaj nema nikakve poveznice s njom, niti njoj bliskim osobama.

96. Nakon što je oštećenom u smislu člana 273. ZKP BiH, prezentiran njegov iskaz iz istrage, a kada nije navodio da ga je strina odnijela kući i strinu uopšte nije spomenuo, oštećeni je na glavnom pretresu pojasnio kako ga je strina odnijela kući. U situaciji kada oštećeni Živak svjedoči drugačije na glavnom pretresu, a kada prvi put spominje strinu i

navodi da ga je strina odnijela kući, a koja je prema njegovom kazivanju bila udaljena nekih 150 metara, i to u dijelu iskaza koji se odnosi na dešavanja nakon kritičnog događaja kada mu je pretučenom i krvavom strina, noseći ga, pomogla da dođe do kuće, Vijeće je ocijenilo iskaz oštećenog nepouzdanim. Naime, nelogično je da mladića od 16 godina i sa cca 60 kg težine (kako to potvrđuje oštećeni) strina kao žena nosi do kuće koja je udaljena nekih 150 metara.

97. Istovremeno, ukazuje se nelogičnim da u toku istrage nije saslušan otac oštećenog, Sretko Živak, koji je po kazivanju oštećenog živ i još uvijek živi u Brđanima i Brđane nikada nije napuštao, a koji ga je po kazivanju oštećenog vidio pretučenog i liječio dok se nije oporavio, kao ni strina, a što je potvrdio i sam oštećeni pojašnjavajući da je prvi iskaz u vezi ovog događaja dao tužiocu 2017. godine po njegovom pozivu.

98. U pogledu svjedočenja oštećenog Živaka, a da je optuženi zajedno sa tri nepoznate osobe kritične prilike došao crvenom Ladom oduzetom od Mirka Živaka, svjedoci Novica Zelenović, Marko Draganić i Mladen Stojanović saglasno potvrđuju da su u inkriminisano vrijeme vidjeli optuženog da vozi crvenu Ladu, za koju se pričalo da je oduzeta od Mirka Živaka. U ovom dijelu je iskaz oštećenog potvrđen sadržinom iskaza tri svjedoka, ali ovaj dio njegovog iskaza nije takvog značaja da bi tako Vijeće moglo pokloniti vjeru iskazu oštećenog Siniše Živaka u cjelosti. Također, u činjeničnom opisu optužnice se ne spominje da je optuženi zajedno sa tri nn osobe došao predmetnim vozilom, kao što se ne spominje ni da je uhvaćeno jagnje optuženi stavio u gepek vozila. Istovremeno, nelogično je da se svjedočenje oštećenog naslanja na pominjanje vozila crvena Lada u dva navrata, a kojeg vozila nema u činjeničnom opisu i što je dodatno dovelo u pitanje kredibilnost oštećenog kao svjedoka. Predmetno vozilo Tužilaštvo nije ni navelo u činjeničnom opisu, iako u završnim riječima insistira na ovom dijelu iskaza oštećenog koji je potkrijepljen kazivanjem svjedoka.

99. U situaciji kada jedini neposredni očevidac-oštećeni Živak, opisuje kritični događaj u odlučnom dijelu različito od onoga kako je to opisano u Optužnici, kada u njegovom kazivanju postoje određene nelogičnosti i kontradiktornosti i kada Vijeće nije bilo u mogućnosti provjeriti svjedočenje oštećenog, jer Tužilaštvo nije izvelo druge dokaze koji bi

pouzdana potkrijepili, posredno ili neposredno, iskaz oštećenog, isključivo na takvom iskazu se nije mogla zasnovati osuđujuća presuda.

100. Istovremeno, prilikom ocjene iskaza oštećenog, Vijeće je imalo u vidu protek vremena, kao i karakter događaja o kojem je Siniša Živak svjedočio, ali uočene kontradiktornosti i nelogičnosti, po ocjeni ovog Vijeća, ukazuju da nedosljednosti u njegovom iskazu nisu posljedicom ni proteka vremena, kao ni karaktera događaja o kojem je svjedočio.

101. Okolnost koju je Tužilaštvo potenciralo u završnim riječima, a da je optuženi tek prilikom svjedočenja na glavnom pretresu priznao da poznaje Sinišu Živaka, dok to nije učinio u istrazi, ista okolnost nije tolikog značaja i irelevantna je za ocjenu vjerodostojnosti svjedočenja oštećenog Živaka, a posebno ne može uputiti na krivnju optuženog, kako to sugeriše Tužilaštvo. Ovo iz razloga što optuženi tokom čitavog postupka ima pravo da iznosi svoju odbranu na način koji smatra da je najadekvatniji za ostvarivanje njegovih prava i interesa.

102. Kako iskaz oštećenog, Siniše Živaka, a na kojem se temelji optužnica u pogledu pojedinačne radnje inkriminacije koja se optuženom Ramiću stavlja na teret, ne doseže potreban nivo kvaliteta da bi se na takvom, i to samo jednom dokazu, mogla zasnovati osuđujuća presuda, to je Vijeće primjenom principa *in dubio pro reo* oslobodilo od optužbe Agana Ramića za radnje preduzete na štetu tada maloljetnog Siniše Živaka, jer Tužilaštvo u tom pravcu nije ponudilo dokaze koji bi zadovoljavali standard dokazivanja „van svake razumne sumnje“.

103. Kako optužnicom nije dokazana pojedinačna inkriminacija u osnovi zločina protiv čovječnosti, kvalificirana u optužnici kao radnja mučenja u osnovi progona kao zločina protiv čovječnosti, to je Vijeće na osnovu člana 284. stav 1. tačka c) ZKP BiH primjenu principa *in dubio pro reo* oslobodilo optuženog Agana Ramića da je počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom f) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, sve u vezi sa članovima 29. i 180. stav 1. istog Zakona.

104. U obrazloženju ove presude su navedeni razlozi na kojima je presuda utemeljena, a u onoj mjeri koja je dostatna da se argumentovano i jasno vidi na temelju čega i na koji način je ista donesena, imajući u vidu okolnosti konkretnog slučaja.

IV. ODLUKA O TROŠKOVIMA POSTUPKA

105. Vijeće je primjenom odredbe člana 189. stav 1. ZKP BiH optuženog Agana Ramića oslobodilo obaveze naknade troškova postupka.

V. ODLUKA O IMOVINSKOPRAVNIM ZAHTJEVIMA

106. Primjenom odredbe člana 198. stav 3. ZKP BiH, Vijeće je radi ostvarivanja imovinskopravnog zahtjeva oštećene Sinišu Živaka i Zoru Kuljanin uputilo na parnični postupak.

ZAPISNIČAR:

Pravni savjetnik-asistent

Selena Beba

PREDSJEDNIK VIJEĆA

SUDIJA

Dalida Burzić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude stranke i branioci mogu izjaviti žalbu vijeću Apelacionog odjeljenja Suda u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema pismenog otpravka presude.

U skladu sa odredbom člana 293. stav 4. ZKP BiH oštećeni presudu mogu pobijati žalbom, samo u dijelu koji se odnosi na odluku Suda o troškovima krivičnog postupka i odluku o imovinsko pravnom zahtjevu.

*Žalba se podnosi Sudu u dovoljnom broju primjeraka.

ANEKS I

IZVEDENI DOKAZI TUŽILAŠTVA

Lista svjedoka

	<u>Ime svjedoka</u>	<u>Datum saslušanja</u>
1.	Siniša Živak	04.03.2020.
2.	Zora Kuljanin	23.06.2020.

3.	Novica Zelenović	03.03.2021.
4.	Redžo Sinanović	
5.	Dragoslava Dedić	27.04.2021.
6.	Marko Draganić	
7.	Ilija Petrović	
8.	Mladen Stojanović	19.05.2021.
9.	Radojka Neđić	
10.	Adem Žetica ²⁰	
11.	Branko Zelenović	31.05.2021.
12.	Vitomir Draganić	
13.	Nermin Mangić	14.03.2022.

Lista materijalnih dokaza²¹

Broj dokaza	Sadržaj dokaza
T-1*	Ljekarska potvrda JZU Dom zdravlja u Banjaluci, na ime Siniša Živak, od 14.12.2017. godine, izdata od strane specijaliste porodične medicine dr Biljane Novković
T-2	Zapisnik o prikupljanju izjave od svjedoka Kose Živak, broj 17-04/1-50/17 od 12.12.2017. godine, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Policijska uprava Trebinje (fotokopija); Izvod iz matične knjige umrlih za lice Kosa Živak, grad Trebinje, broj 05/2-202-1-330/19, izdat u Istočnom Novom Sarajevu dana 10.07.2019. godine (fotokopija)
T-3	Zapisnik o prikupljanju izjave od lica Novica Draganić, broj 12-02/2-2-230-1119/07, od 23.12.2007. godine, Centar javne bezbjednosti Bijeljina, SJB Zvornik (fotokopija); Izvod iz matične knjige umrlih za lice Novica Draganić, grad Zvornik, broj 07/1-202.1-291/17 od 01.02.2017. godine (fotokopija)
T-4	Zapisnik o saslušanju svjedoka Redže Sinanovića, broj T20 0 KTRZ 0001679 11 od 07.12.2017. godine, sačinjen od strane Tužilaštva Bosne i Hercegovine
T-5	Zapisnik o prikupljanju izjave od lica Adem Žetica Centra javne bezbjednosti Trebinje broj: 14-02/2-17/08 od 25.01.2008. godine – fotokopija
T-6	Zapisnik o saslušanju svjedoka Branka Zelenovića, Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0001679 11 od 04.05.2017. godine. – fotokopija
T-7	Zapisnik o saslušanju svjedoka Muhamed Ajanović Državne agencije za istrage i zaštitu broj: 16-06/1-04-2-330/15 od 21.05.2015. godine – fotokopija, učinjena nespornim na ročištu Izvod iz MKU za lice Muhamed Ajanović, broj: 09-10-3-365/21 od 22.03.2021. godine – fotokopija, učinjena nespornim na ročištu

²⁰ Iako je svjedok u optužnici naveden pod imenom Adem Žetelica, te u Tabelarnom prikazu svjedoka Tužilaštva BiH od 11.02.2021. godine naveden kao Adem Žetelica, na ročištu održanom dana 19.05.2021. godine svjedok je na zapisnik ispravio svoje ime, odnosno naveo da mu je ime i prezime: Adem Žetica.

²¹ Dokazi označeni zvjezdicom su povjerljivi i nalaze se u posebnom registratoru povjerljivih dokaza.

T-8	Zapisnik o saslušanju svjedoka Vahid Alihodžić Centra javne bezbjednosti Trebinje broj: 12-02/4-19/15 od 26.03.2015. godine – fotokopija, učinjena nespornim na ročištu Izvod iz MKU za lice Vahid Alihodžić, broj 09-10-3-366/21 od 22.03.2021. godine – fotokopija, učinjena nespornim na ročištu
T-9	Zapisnik o saslušanju svjedoka Danica Manigoda Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0001679 11 od 13.12.2017. godine – fotokopija, učinjena nespornim na ročištu
T-10	Službena zabilješka Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0001679 11 od 28.04.2021. godine, potpisana od stručni saradnik – pravnik Ljiljana Telebak – fotokopija
T-11	E-mail komunikacija između Ljiljane Telebak i advokata Davora Šilića od 28.04.2021. godine do 03.05.2021. godine
T-12	Zapisnik o saslušanju svjedoka Mileva Ninković Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0001679 11 od 10.08.2017. godine – fotokopija, učinjena nespornim na ročištu Zapisnik o saslušanju svjedoka Mileva Ninković Okružnog tužilaštva u Trebinju kt.broj: 23/04 od 30.04.2004. godine – fotokopija, učinjena nespornim na ročištu
T-13	Uredba o izmjeni naziva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine od 08.04.1992. godine; Uredba o ukidanju dosadašnjeg Republičkog štaba teritorijalne odbrane i obrazovanju štaba teritorijalne odbrane Republike Bosne i Hercegovine od 08.04.1992. godine; Odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti od 08.04.1992. godine; Uredba o izmjenama i dopunama uredbe o načinu formiranja cijena određenih proizvoda i usluga od 07.04.1992. godine; Odluka o zavođenju radne obaveze od 09.04.1992. godine; Sve navedeno objavljeno u Službenom Listu R BiH broj 1 od 09.04.1992. godine, na stranicama 1-2.
T-14	Odluka o proglašenju ratnog stanja od 20.06.1992. godine, objavljena u Službenom listu R BiH broj 7 od 20.06.1992. godine, na stranici 234.
T-15	Ukaz o praglašenju zakona o izmjenama zakona o određivanju graničnih prelaza R BiH od 22.12.1995. godine; Uredba sa zakonskom snagom o dopunama zakona o preuzimanju sredstava bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije u svojini Republike Bosne i Hercegovine od 22.12.1995. godine; Odluka o ukidanju ratnog stanja od 22.12.1995. godine; Odluka o aboliciji po službenoj dužnosti od 22.12.1995. godine; Odluka o pomilovnju po službenoj dužnosti od 22.12.1995. godine; Sve navedeno objavljeno u Službenom Listu R BiH broj 50 od 28.12.1995. godine, na stranicama 1205-1206.
T-16	Uredba sa zakonskom snagom o oružanim snagama R BiH od 20.05.1992. godine, objavljena u Službenom listu R BiH broj 4 od 20.05.1992. godine, na stranicama 153-155.
T-17*	Zaključci sa zajedničkog sastanka ratnog predsjedništva i Komande odbrambenih snaga Konjic od 18.05.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-18*	Naredba Opštinskog štaba odbrane grada, Opština Konjic, R BiH, str pov. broj: 01/01-1 od 17.05.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije

T-19*	Odluka Ratnog predsjedništva, Općina Konjic, R BiH, broj: 01/1-012-10/92 od 18.05.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-20*	Naredba Opštinskog štaba odbrane grada, opština Konjic, R BiH, broj: 05/1-1 od 20.05.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-21*	Ovlaštenje, HVO – Opštinski štab Konjic, broj: 01/5-1 od 20.05.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-22*	Naredba Opštinskog štaba oružanih snaga, Opština Konjic, R BiH, bez broja od 27.05.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-23*	Naredba Ratnog predsjedništva, Općina Konjic, R BiH, broj: 01/1-012-27/92 od 30.06.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-24*	Zaključci sa sjednice Predsjedništva održane dana 03.06.1992. godine, Ratno predsjedništvo, Općina Konjic, R BiH, broj: 01/1-012-27/92 od 03.06.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-25*	Odluka Ratnog predsjedništva, Općina Konjic, R BiH, broj: 01/1-012-27/92 od 03.06.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-26*	Odluka Ratnog predsjedništva, Općina Konjic, R BiH, broj: 01/1-012-27/92 od 03.06.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-27*	Molba za dostavu borbenih i neborbenih sredstava Općinskog štaba TO i HVO, općina Konjic, R BiH, upućena Ministarstvu odbrane R Hrvatske, Glavni stožer Zagreb, broj: 02-342/92 od 05.06.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-28*	Naređenje komandantu odreda Podorašac, Opštinski štab TO i HVO, Opština Konjic, R BiH, bez broja od 13.06.1992. godine, u rukopisu – fotokopija ovjerene fotokopije
T-29*	Naređenje Opštinskog Štaba TO i HVO, opština Konjic, R BiH, broj: 01/30-1 od 06.06.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-30*	Organizacijsko naređenje Opštinskog Štaba TO i HVO, opština Konjic, R BiH, broj: 01/04-92 od 08.06.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-31*	Podnesak Oružanih snaga Konjic, R BiH, upućen Komandantu 1. Bosanskohercegovačke brigade „Kralj Tomislav“, broj: 01/91-1 od 17.06.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-32*	Naredba Opštinskog štaba Konjic, Armija R BiH, R BiH, broj: 01/295-1 od 06.08.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-33*	Naredba o formiranju „Konjičkog bataljona“ Opštinskog štaba Konjic, Armija R BiH, R BiH, broj: 01/343-1 od 11.08.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-34*	Dislokacija zatvorenika iz Čelebića Komisije za razmjenu ratnih zarobljenika i lica lišenih slobode opštine Konjic, Ratno predsjedništvo, Opština Konjic, R BiH, broj: 1-72/92 od 16.11.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-35*	Imenovanje upravnika zatvora u Čelebićima i Komisije za popis i utvrđivanje stanja Opštinskog štaba Konjic, Armija R BiH, R BiH broj: 01-915 od 05.12.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-36*	Naređenje Opštinskog štaba Konjic, Armija R BiH, R BiH, broj: 01-934/92 od 08.12.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije

T-37*	Izveštaj Opštinskog štaba Konjic, Armija R BiH broj: 01-1087/92 od 06.12.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-38*	Imenovanje Upravnika zatvora Čelebići Opštinskog štaba Konjic, Armija R BiH, RBiH, broj: 01-973/92 od 11.12.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-39*	Izveštaj komandanta TG-1, bez broja od 14.08.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-40*	Zapovijed Opštinskog štaba Konjic, Armija R BiH, R BiH, broj: 01-1006/92 od 16.12.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-41*	Naredba Opštinskog štaba Konjic, Armija R BiH, R BiH, broj: 01-1106/93 od 05.01.1993. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-42*	Spisak zatvorenika prebačenih iz zatvora u Čelebićima u Sportsku dvoranu u Konjicu Vojne policije Konjic, Armija R BiH, R BiH, broj: 03-1/500 od 09.12.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-43*	Naređenje o imenovanju članova Komisije Opštinskog štaba Teritorijalne odbrane, opština Konjic, R BiH, broj: 01/82-1 od 16.06.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-44*	Instrukcije punktu Branica, učiteljica u svojstvu predsjednika Civilnog kriznog štaba od 06.06.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-45*	Odluka o formiranju komisije za rješavanje pitanja poginulih, ranjenih i nestalih lica, pripadnika odbrambenih snaga opštine Predsjedništva opštine Konjic, opština Konjic, R BiH, broj: 01/1-012-19/92 od 25.05.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-46	Ovlaštenje Taktičke grupe – 1, Štab vrhovne komande oružanih snaga Sarajevo, R BiH, broj: 02/349-86 od 17.09.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-47*	Odobrenje Općinskog štaba TO i HVO, općina Konjic, R BiH, broj: 01/55-1 od 15.06.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-48*	Procjena teritorije opštine Konjic Opštinskog štaba Konjic, Armija R BiH, R BiH, broj: 01-235/93 od 12.03.1993. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-49*	Naredba Komadi odreda TO Podorašac Opštinskog štaba TO i Hvo, Opština Konjic, R BiH, broj: 01/80-1 od 16.06.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-50*	Zapisnik o prikupljanju izjave od lica Amir Masleša i Ismet Zelić Vojne policije Konjic, Armija BiH, R BiH, broj: 03-1/169 od 02. septembra 1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-51*	Zapovijed Komande 4. Korpusa, Armija R BiH, R BiH, djelovodni broj: 1137-56 od 14.12.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-52*	Odluka Savjeta za narodnu odbranu, Skupština općine Konjic, Socijalistička Republika BiH, broj: 07/1-800-40/92 od 07.04.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije

T-53*	Odluka o puštanju na slobodu ratnih zarobljenika Komisije za razmjenu ratnih zarobljenika opštine Konjic, Ratno predsjedništvo, opština Konjic, R BiH, broj: 01/1-154/92 od 22.12.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-54*	Akt naslovljen kao „Provođenje odredbi Ženevskog sporazuma od 01.10.1992. godine“ Komisije za razmjenu ratnih zarobljenika i lica lišenih slobode opštine Konjic, Ratno predsjedništvo, Opština Konjic, R BiH, broj: 01-79/92 od 23.11.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-55	Naredba o formiranju po principu izdvajanja Manevarske jedinice milicije Stanice javne sigurnosti Konjic, Centar službi sigurnosti Mostar, Ministarstvo unutrašnjih poslova Sarajevo, R BiH, broj: 16-8/08-93/92 od 10.06.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-56	Izveštaj o radu u periodu od 20. do 27.05.1992. godine, Hvo Konjic, Vojna policija, bez broja, od 27.05.1992. godine, haški broj dokumenta: 01569663 – fotokopija
T-57	Službena zabilješka Centra službi bezbjednosti Mostar, Ministarstvo unutrašnjih poslova, R BiH, bez broja od 29.06.1994. godine, haški broj dokumenta:00513928-00513929 – fotokopija
T-58	Naredba o otpuštanju pritvorenih građana srpske naci onalnosti sa područja opštine Konjic MUP, Opštinski štab HVO, Opštinski štab TO, R BiH, bez broja od 30.05.1992. godine, haški broj dokumenta: 00617475-00617476 – fotokopija
T-59	Službena zabilješka Centra za istraživanje ratnih zločina, Državna agencija za istrage i zaštitu, Ministarstvo sigurnosti, BiH broj: 17-04/2-04-2-1329/08 – fotokopija Prilog: Ratni dnevnik SJB Konjic – fotokopija ovjerene fotokopije
T-60*	Popratni akt Sigurnosno-informativne službe, HVO, Ministarstvo odbrane, FBiH, BiH, broj: 02-08-1-2201/97 od 01.04.1997. godine, haški broj dokumenta: 01543120 – fotokopija Prilog: Akt naslovljen kao „Konjic, dio ratnih zbivanja, kronologija“, bez broja i datuma, Haški broj dokumenta: 01543121-01543123 - fotokopija
T-61	Omot spisa naslovljen kao „Izveštaj upravnika zatvora“ Državne komisije za prikupljanje činjenica o ratnim zločinima na području R BiH, Predsjedništvo BiH, haški broj dokumenta: 00620592 – fotokopija; Izveštaj Kasarne Čelebići, Armija BiH, R BiH, bez broja od 02.10.1992. godine, haški broj dokumenta: 00620593 – fotokopija ; Spisak umrlih i poginulih, bez broja i datuma, haški broj dokumenta: 00620594 – fotokopija;
T-62*	Omot spisa naslovljen kao „Naređenje komandanta TG-1“ Državne komisije za prikupljanje činjenica o ratnim zločinima, Predsjedništvo BiH, haški broj dokumenta: 00617473 – fotokopija ovjerene fotokopije; Naređenje Taktička grupa – 1, Štab Vrhovne komande oružanih snaga Sarajevo, R BiH, broj: 02/349-49 od 19.08.1992. godine, haški broj dokumenta: 00617474 – fotokopija ovjerene fotokopije
T-63	Presuda Okružnog vojnog suda Mostar, Odjeljenje Konjic protiv optuženog Redže Balića i Fadila Ljeve, broj: K-115-II/95 od 29.06.1996. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-64	Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH protiv optuženog Redže Balića, broj: KŽ-4/96 od 24.09.1997. godine – fotokopija ovjerene fotokopije

T-65*	Prednja strana knjige naslovljene „Spisak vojnih lica VJ 5094 – 443 bbr (Vob 8)“ – ovjerena fotokopija Izvod iz navedene knjige pod rednim brojem 3075 na ime Agan Ramić i pod brojem 3086 na ime Agan Ramić – ovjerena fotokopija
T-66	Obrazac Vob-1 na ime Agan Ramić – ovjerena fotokopija
T-67	Naredba Općinskog štaba TO i HVO, Općina Konjic, Broj: 01/77-1 od 15.06.1992. godine, haški broj dokumenta: 00475944 - fotokopija
T-68	Zahtjev za izdavanje saglasnosti za razmjenu ratnih zarobljenika sa Klasifikacijom ratnih zarobljenika srpske nacionalnosti Komisije za razmjenu ratnih zarobljenika, evidencija poginulih i nestalih, Općina Konjic, R BiH, broj: 01/1-185/93 od 07.10.1993. godine, haški broj dokumenta: 00585272-00585275 – fotokopija
T-69	Dopis Komisije za razmjenu ratnih zarobljenika, evidenciju poginulih, ranjenih i nestalih lica, Opština Konjic, R BiH, broj: 01/1-201/93 od 29.11.1993. godine, haški broj dokumenta: 00597349-00597350 – fotokopija ovjerene fotokopije Prilog: Odluka Ratnog predsjedništva općine Konjic, R BiH, broj: 729-1/93 od 12.10.1993. godine, haški broj dokumenta: 00597351 – fotokopija ovjerene fotokopije
T-70	Naredba Taktičke grupe – 1, Štab Vrhovne komande oružanih snaga, R BiH, broj: 02/349-51 od 24.08.1992. godine, haški broj dokumenta: 00609291-00609292
T-71	Omot spisa naslovljen kao „Naredba o otpuštanju građana srpske nacionalnosti sa područja SO Konjic“ Državne komisije za prikupljanje činjenica o ratnim zločinima, Predsjedništvo BiH, broj: 11.494/97, datum prijema: II 1997. godine, haški broj dokumenta: 00620590 – fotokopija; Naredba MUP, Općinski štab HVO, Općinski štab TO, R BiH, bez broja, od 30.05.1992. godine, haški broj dokumenta: 00620591 – fotokopija
T-72	Omot spisa naslovljen kao „Spisak građana srpske nacionalnosti općine Konjic sahranjenih u groblju pored crkve u Bradini“ Državne komisije za prikupljanje činjenica o ratnim zločinima na području R BiH, Predsjedništvo BiH, broj: 11.260/97, haški broj dokumenta: 00620625 – fotokopija; Spisak lica sahranjenih u crkvenom dvorištu na Bradini, haški broj dokumenta: 00620626-00620630 – fotokopija
T-73	Odluka Privrednog štaba Ratnog predsjedništva općine Konjic, R BiH, broj: 01-48/92 od 10.10.1992. godine, haški broj dokumenta: 00953867 – fotokopija
T-74*	Uputstvo za dejstvo Opštinskog štaba TO i HVO, opština Konjic, R BiH., broj: 01/71-1 od 14.06.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-75*	Naredba o postavljenju na komandne dužnosti Opštinskog štaba Konjic, broj: 01/232-1 od 25.07.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-76*	Pregled organizacije odbrambenih snaga Konjic april – maj 1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-77*	Organizacijska šema zajedničke komande – stožera TO-HVO Konjic – fotokopija ovjerene fotokopije

T-78*	Direktiva za odbranu suvereniteta i nezavisnosti R BiH, Štab teritorijalne odbrane R BiH, str. pov. broj: 02/2-1 od 12.04.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-79	Odluka o objedinjavanju svih naoružanih snaga na teritoriji R BiH Predsjedništva R BiH, broj: 01-011-306/92 od 09.04.1992. godine, haški broj dokumenta: 01800243 – fotokopija
T-80	Zapisnik o oduzimanju oružja od stanovnika sela Zagorice – Konjic, Jedinica A – 004 Konjic, HVO Konjic, TO Konjic, TO BiH, broj: A-3/94 od 06.06.1992. godine, haški broj dokumenta: 01013273 – fotokopija
T-81	Uhapšeni, zarobljeni i odvedeni u logor „Čelebići“ i „Musala“, haški broj dokumenta: 00605629-00605640 – fotokopija
T-82	Zapisnik sa 9. sjednice Skupštine opštine, održane 17.04.1992. godine, broj 01-012-21/92 od 17.04.1992. godine, haški broj dokumenta: 00608417-00608429 – fotokopija
T-83	Zaključci sa sjednice Predsjedništva održane dana 03.06.1992. godine, Ratno predsjedništvo, općina Konjic, R BiH, broj: 01/1-012-27/92 od 03.06.1992. godine, haški broj dokumenta: 00608447-00608449 – fotokopija
T-84	Naredba OŠ Konjic, Komanda oružanih snaga BiH, R BiH, bez broja, od juna 1992. godine, haški broj dokumenta: 00608469 – fotokopija
T-85	Dopis Opštinskog štaba TO i HVO, općina Konjic, R BiH, upućen Ministarstvu odbrane Republike Hrvatske, Glavni štab HV Zagreb, broj: 02-342/92 od 05.06.1992. godine, haški broj dokumenta: 02064694 – fotokopija
T-86	Službena zabilješka povodom pšrivođenja lica iz Brđani Čete vojne policije Konjic, Bataljon vojne polcije, Armije R BiH – 6. Korpus, R BiH, broj: 01/P-1-766/93 od 07.08.1993. godine, haški broj dokumenta: 04034882 – fotokopija
T-87	Presjek stanja u istražnom zatvoru Čelebići, problemi s kojim se suočavala Vojno-istražna komisija, kao i radom, bez broja i datuma, haški broj dokumenta: 00446733 – fotokopija, 2 primjerka
T-88	Izveštaj Komandantu štaba TO Konjic – bez broja i datuma, haški broj dokumenta: 000722, prepis – fotokopija Izveštaj Komandantu štaba TO Konjic – bez broja i datuma, haški broj dokumenta: 000723, u rukopisu – fotokopija
T-89	Izvod iz kaznene evidencije na ime Ramić Esad, Nikšić Šefik, Pirkić Mitko, Balić Redžo, Lukimirak Hamed, Ćosić Safaudin, Cakić Muhamed, Hebibović ismet, Padalović Almir, Ćibo Senadin, Ramić Agan, Jusufbegović Sead i Jahić Enes Policijske uprave Konjic broj: 02-02/4-2-04-10-22-158/17 GS, od 11.12.2017. godine – fotokopija
T-90*	Upozorenje i naređenje za izvršenje napada na Hadžiće, Štab Teritorijalne odbrane Sarajevo, Ministarstvo za narodnu odbranu, R BiH, broj: 02/315-1 od 26.05.1992. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
T-91	Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Agana Ramića Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0001679 11 od 04.12.2017. godine – original

IZVEDENI DOKAZI ODBRANE OPTUŽENOG

Lista svjedoka

<u>Ime svjedoka</u>	<u>Datum saslušanja</u>
---------------------	-------------------------

1.	Ibrahim Korić	28.03.2022.
2.	Šerif Jablič	
3.	Samir Spiljak	04.04.2022.
4.	Agan Ramić (optuženi u svojstvu svjedoka)	

Lista materijalnih dokaza²²

O-1	Zapisnik o saslušanju svjedoka Dragoslave Dedić Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0001679 11 od 06.07.2017. godine (fotokopija – saglasne stranke)
O-2	Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Agana Ramića Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0001679 11 od 04.12.2017. godine - fotokopija
O-3	Naredba o postavljenju na komandne dužnosti, R BiH, Armija BiH, Opštinski štab Konjic, broj: 01/232-1 od 25.07.1992. godine – fotokopija
O-4	Naredba o novoimenovanju komandira četa i vodova, Armija BiH, Odred Podorašac, broj: 10/1 od 22.07.1992. godine – fotokopija
O-5	Uvjerenje na ime Agan Ramić, R BiH, Armija R BiH, Korpus, VJ 5094, broj: 05/133-188/96 od 13.05.1996. godine – fotokopija ovjerene fotokopije
O-6	Potvrda, R BiH, Ministarstvo Unutrašnjih poslova, CSB Mostar, SJB Konjic, broj: 18-13-02-29-54/96 od 08.05.1996. godine – fotokopija
O-7	Službena zabilješka sačinjena od strane lica Muhibić Esad, R BiH, Armija R BiH – 6. Korpus, Bataljon vojne policije, Četa vojne policije Konjic, broj: 01/P-1-766/93 od 07.08.1993. godine, haški broj dokumenta: 04034882 – fotokopija
O-8	Dopis MKSJ od 01.09.2006. godine – prevod – ovjerena fotokopija Dopis MKSJ od 01.09.2006. godine – na engleskom jeziku – fotokopija
O-9*	Medicinski nalaz i mišljenje na ime Agan Ramić, Privatna zdravstvena ustanova Poliklinika „Hadžihusejnović“, Konjic od 11.12.2017. godine – fotokopija

²² Dokazi označeni zvjezdicom su povjerljivi i nalaze se u posebnom registratoru povjerljivih dokaza.